

podvoda

цена 5,50 лв. брой III Пролет 2007

списание за водолазен спорт

Free Diving МОРСКИ ДРАКОНИ

Палау

Да се събудиш от аромата
на диви цветя

POSEIDON

The Ultimate Dive

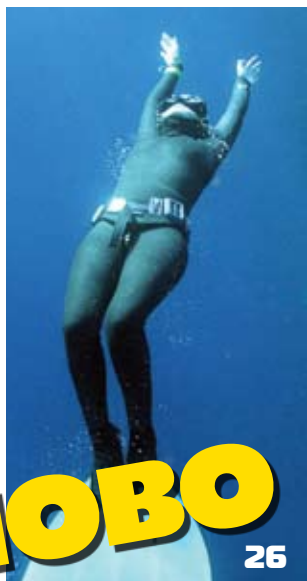

Доживотна гаранция за всички регулатори, независимо от датата на закупуване.
Важи след преминал периодичен технически преглед.

Официален дистрибутор за България:
Дипл Блу Дайвинг, бул. Арсеналски 21, София 1421
Тел.: 02 963 2088, Факс: 02 963 1708
e-mail: info@diving-bg.com

НОВО
26

КЛУБ ПОД ВОДА

Обратна връзка **4**

ОТ СУШАТА

Новини **6**

Истината за Суперга **7**

Клубна дейност **8**

АБВ В ГМУРКАНЕТО

DAN **12**

Водолази - Красимир Дамянов **14**

DIVESTYLE

Екипировката на Живо **18**

Сухи костюми **20**

АПНЕЯ

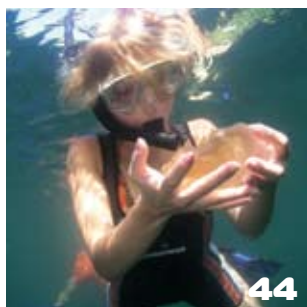
Free Diving **26**

МОРЕТА

Индийски океан **28**

ОБИТАТЕЛИ

Морски гракони **32**

ПОДВОДНА ФОТОГРАФИЯ

Подводната фотография **34**

Снимка на сегмицата **42**

ПЪТЕШЕСТВИЯ

Да се събудиш от аромата на гиви и цветя **44**

ДЪЛБОКА ВОДА

Марк Елиът **52**

ПОТЪНАЛИ КОРАБИ

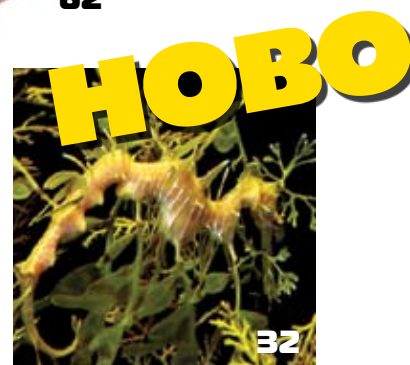
Masserschmitt 109 **56**

ФИЗИОЛОГИЯ

А? - Средно ухо **60**

ПОДВОДНА АРХЕОЛОГИЯ

Потъналият Бизоне **62**

✉ ИМАМЕ ПОЩА

Благодаря ви за списанието. Надявам се го правите с желание и радост

Сайтът ви също е хубав очаквам с нетърпение да пуснете секцията Магазин.

Почти невъзможно е за работещ в София да разгледа по магазините за екипировка, а няколкото уеб магазина са доста постни и неугледни като цяло.

Отново поздрави, чакаме с нетърпение новият брой ;)

ЖИВКО СТЕФАНОВ

Купих, Прочетох. Харесах. Определено МАТ!!!

Относно качеството на печат и снимките... Не вярвам Делта+ да си позволят да правят лош печат - работил съм дълго с тях и съм много доволен. Сигурно качеството на снимките е лошо.

SCUBA

Корица пролет

Jelly-fish Lake
(Езерото с медузите)
Снимка: Петя Петкова

Успех на сайта и начинанието ! Моят въпрос е - ще има ли секция за подводен риболов и свободно амуркане....podVoda 😊?

БУЛТИ

Аз имам няколко забележки по 1-ви и 2-ри брой. Има снимки, които са с малка резолюция и са излезли на на квадрат. Смятам, че списанието е твърде добро, за да се допуска подобно нещо! Надявам се, че 3-ти брой ще е лишен от тези проблеми! Във втори брой нещата са поизчистени, но има какво още да се пипне!

Иначе смятам, че списанието е много идейно и ценно! Желая Ви успех, продължавайте напред все така! 😊

ГОСТ

Поздравления, втория брой е много интересен. Не можах да го оставя докато не го прочетох. Начинът на писане е много непринуден и забавен (четейки статията за опасните памучни клечки, буквално се заливах от смях: "Чистенето с памучни клечки(гори с клечки за зъби или с кламери)...." :lol: такова нещо досега не бях чувала, камо ли пък чела в специализирано списание! Приятно бях изненадана от съветите за обработка на снимките в Photoshop.

Като изключим, че пощальон беше прегънал на гъе и набутал по безобразен начин списанието в пощенската кутия :evil: всичко е страшно. Та кога казвате, че ще излезе третия брой ? :wink:

SEA PASSION

podVoda

редакционен екип

Веселин Михайлов
Живко Алексиев
Златин Рагев
Ивайло Еремиев
Теодора Попова

фотографи

Веселин Михайлов
Златин Рагев
Красимира Ключукова
Кристина Мичева, AVstudio
Петя Петкова
Pierre Benker
Simone Simone
Mee Lin Woon
Sua vd Westhuizen
Mohammed Amod

автори в броя

Веселин Михайлов
Живко Алексиев
Златин Рагев
Ивайло Еремиев
Пенко Георгиев
Теодора Попова

маркетинг и реклама

Нина Манолова

графичен гизайн

Станислава Димитрова - Таня

печат

Делта+

дистрибутори

РП, Булгарпрес, Стрела, Жакпрес

Списание "Под Вода" се издава от "Под Вода" ООД и е запазена марка на "Под Вода" ООД. Никоя част от това издание не може да бъде репродуцирана изцяло или в частност без изрично писмено разрешение на издателя. Всички права запазени. Издателят не носи отговорност за текстовете в подадените реклами, както и за грешно адресирани материали.

podVoda

ул. Янтра 18
София 1124
тел.: 02 943 0040
e-mail: spisanie@podvoda.com
www.podvoda.com

ISSN 1312 - 918X

Автор на логото:
Любомир Йотов

Здравейте!

Ето го и третия брой!

Надяваме се, че той, както и останалите след него ще са лишени от всякакви проблеми. Вярно е, че с качествените снимки сме малко кът, особено за печат, където се изисква наистина високо качество, но с по-внимателен подбор ще се справим и с това. След известни проблеми с печатниците и даже с препечатването на втория брой смятаме, че намерихме верния вариант – качество, хартия, срокове.

Благодарим ви за разбирането и търпението; знаете, че списанието не ни е основната работа, но това не е оправдание за издънките ни. Така че не ни жалете, казвайте ни къде грешим, по този начин ще ставаме все по-добри.

Смятаме, че вече преодоляхме проблема с малкия обем информация – от първия до третия брой вкарахме 6 нови рубрики – Новини, Експедиции, Физиология, Археология, Обитатели и Апнея. Май скоро ще ни стане тясно в тези 64 страници!

Надяваме се, че в момента, в който четете това, онлайн магазинът на www.podvoda.com вече действа. Предстои и оптимизация на форума, за да улесним навигацията между темите в него.

След невъобразими усилия успяхме да включим списанието в продажба в големите бензиностанции – OMV, Shell, Opet, както и в по-добрите спортни магазини.

Ако все още имате проблеми с намирането му, просто ни пишете или ни се обадете в редакцията.

И СЕГАААА...

Наградата за писмо на броя отива приии... SEA PASSION за писмото ѝ от форума, с което много ни зарадва! Обърнете внимание, че не ѝ даваме наградата само заради това, че ни хвали, а най-вече за страстта, с която го прави! Наистина има passion в тази дама!

Sea Passion, обади се в редакцията, за да ти връчим обещаната чисто нова маска Poseidon!

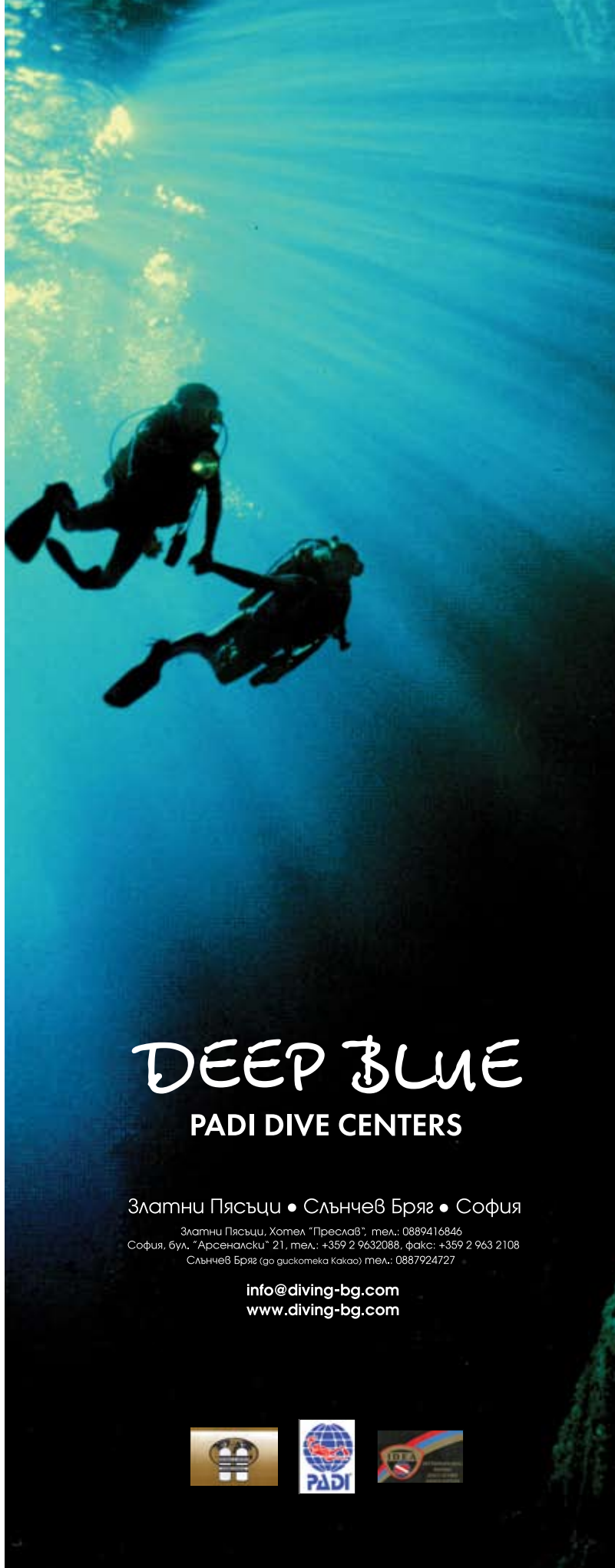
Честито!

Останалите, не се отчайвайте, наградата ви очаква и в следващия брой.

Пишете, не ни жалете!

Златин

DEEP BLUE PADI DIVE CENTERS

Златни Пясъци • Слънчев Бряг • София

Златни Пясъци, Хотел "Преслав", тел.: 0889416846
София, бул. "Арсеналски" 21, тел.: +359 2 9632088, факс: +359 2 963 2108
Слънчев Бряг (до дискотека Какао) тел.: 0887924727

info@diving-bg.com
www.diving-bg.com

НОВИНИ

■ RALF TECH В БЪЛГАРИЯ

Младата, амбициозна и много агресивна френска компания RALF TECH кацна в България. Костюмите и аксесоарите с най-атрактивен и запомнящ се дизайн и с качество, достойно за световния шампион,* пристигнаха у нас.

Фирмата, основана през 2000 година, работи с изследователски център, в който тестват разработваните продукти на симулирана дълбочина от 500 (!) метра с една основна цел – да предложат на водолазите най-надеждните и адаптирани за всякакъв вид змуркания технологически решения.

Повече информация за Ralf Tech можете да намерите на www.ralftech.com и в онлайн магазина на www.podvoda.com

* Ralf Tech оборудва световния рекордьор Паскал Бернабе със сух костюм и крило. От там идва и името на линията им WR1 (World Record 1)

■ COLTRI SUB

COLTRI SUB също. Оказа се, че отдавна известната италианска фирма за производство на водолазни компресори произвежда и цялостно водолазно оборудване, което освен че е много надеждно, е на изключително добри цени.

Не напразно едни от най-големите дайвинг центрове в Египет – Emperor Divers (английска собственост и мениджмънт), ползват костюми, жилетки и регулатори на Coltri Sub.

Можете да пробвате и вие! Търсете продуктите на Coltri в онлайн магазина на www.podvoda.com

■ ПРАВИЛНИК ЗА ПОДВОДНАТА ДЕЙНОСТ

ПРАВИЛНИК за подводната дейност (или по-сухарски: Наредба за реда за извършване на водолазна и друга подводна дейност по черноморското

крайбрежие и по река Дунав) вече се подготвя. Това е добре. Важно е колко добър (и за кого) ще е този правилник-наредба. Сега е моментът всички, за които змуркането е повече от поредното хоби, с което си запълваме отпуската, да се включим в обсъждането, за да не стане после късно. Вижте работен вариант на текста в секция Новини на www.podvoda.com и се включете в дискусията.

■ НОВ МАГАЗИН!

Най-сетне и в центъра на София има магазин за водолазно оборудване! В него може да видите, пипнете, премерите и купите оборудване от Poseidon, Scubapro, Ralf Tech, Coltri и гр.

Магазинът се намира на булевард Стамболийски 51, казва се **SPORTISSIMO** и е отворен по цял ден, всеки ден, освен в неделя.

Заповядайте!

ПРАВИЛНИК - ДА, ТЪП ПРАВИЛНИК - НЕ

ОТ СУШАТА

Пак ще кажем, че ние в клуб и списание Под Вода сме **ЗА** правилник за подводната дейност, който да регламентира правата и задълженията на всички участници и институции, имащи отношение към водозазната дейност в България и сме **ЗА** правилник, съобразен с европейското законодателство.

Смятаме, че е най-естествено за страна член на Европейския съюз да вземе за модел правилниците на други европейски страни с дългогодишни традиции в тази област, като Франция, Великобритания, Гърция, и да направи правилник, който отчита съвременните тенденции в морското дело и туризма и защитава интересите на всички участници в тази дейност, а не ги нарушава.

В противен случай има опасност да се сбием с един анахроничен, изплувал от дълбините на соцехтата документ, който ще пречи на всички и няма да изпълни основното си предназначение – да запази подводните богатства на България от унищожение и разграбване.

По повод информацията за рязането за скрап на някои потънали кораби, станала повод за създаване на Наредбата за водозазна дейност, публикуваме материал за един от тях – италианския танкер Суперга.

Материалът ни беше любезно предоставен от Стефан Марков, PADI инструктор в Баракуда ООД, Варна (в средата)

ИСТИНАТА ЗА СУПЕРГА

МТ (моторен танкер) СУПЕРГА е построен в корабостроителницата в Генуа през 1937 г.

През 1941 г. извършва редовни доставки на нефт за германската армия от СССР през порт Варна. На 22 юни 1941 г., поради избухването на войната между Германия и Съветския съюз, доставките на нефт са прекратени и в края на юни танкерът отплава обратно за Италия.

Военните действия на съветския флот в Черно море обаче вече са започнали. При устието на река Камчия СУПЕРГА е прихванат от руска подводна лодка и е торпилиран с едно торпедо в кърмата. Екипажът напуска кораба без жертви. На следващия ден от съветската подводница установяват, че корабът не е напълно потопен. Кърмата лежи наgrund, а носът стърчи над водата. С второ торпедо в носовата част го потопяват на дълбочина 30 метра.

През 1953 г. в България е организиран Аварийно спасителен отряд (АСО) със задача вадене на потънали обекти по българското крайбрежие. СУПЕРГА е третият изваден от АСО кораб след ФРАНKFУРТ и ШИПКА през 60-те години на 20 век. Поради лошо пресмятане дължината на сапаните при входа на пристанище Варна, танкерът засяда и по този начин се превръща в навигационна опасност за корабоплаването в залива.

През 1974 година в България е организирано Управление за подгръжка

на морските канали и акваториите на пристанищата (УПМКАП).

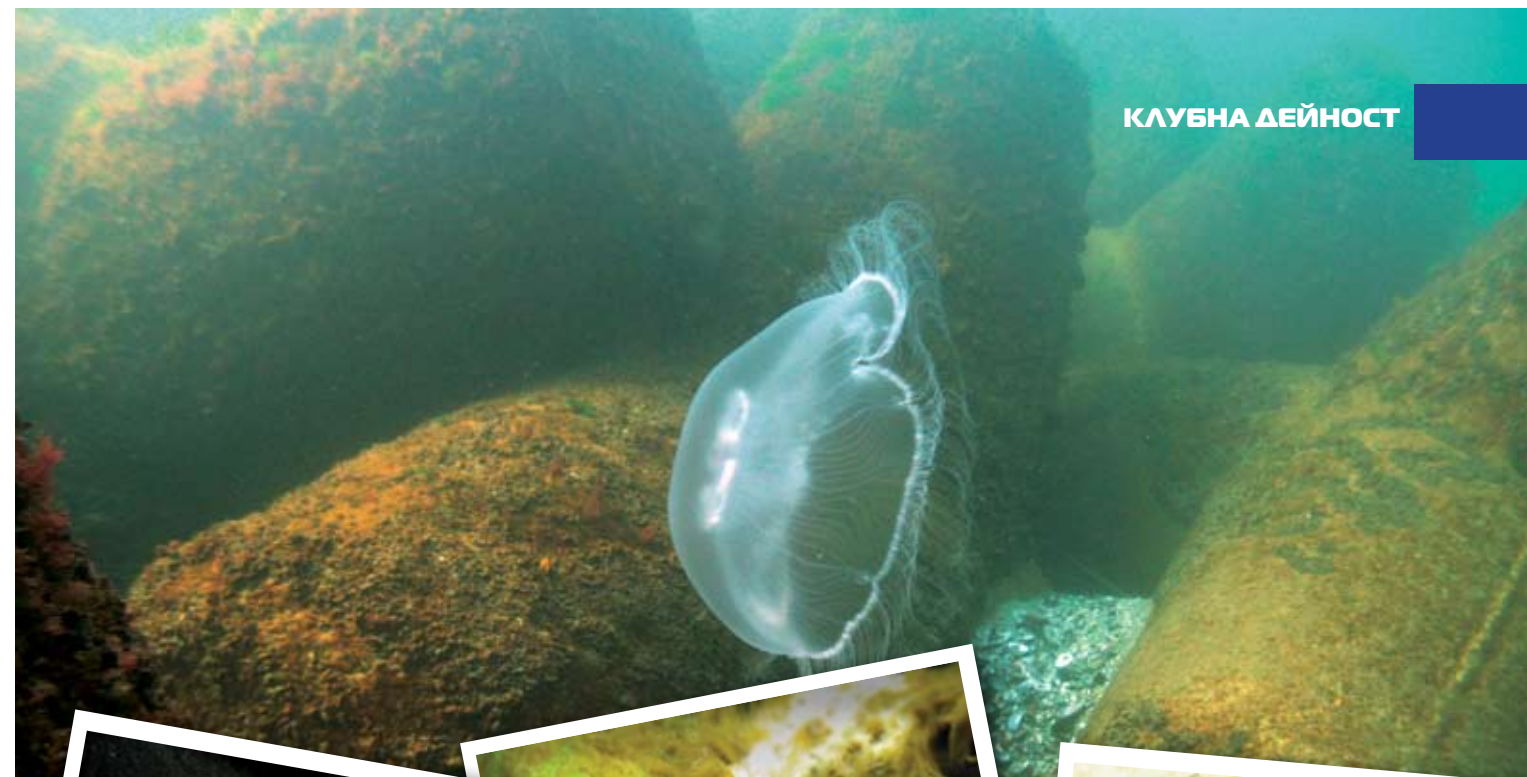
През 1975 г., след изграждането на новия канал море-езеро и фериботния комплекс Белослав, на дневен ред отново е поставен въпросът за ликвидирането на навигационната опасност за вече интензивното корабоплаване в залива. В Министерството на транспорта, съгласувано с МНО, МВР и Министерството на земеделието, се взема решение и се издава заповед за ликвидирането на СУПЕРГА като навигационна опасност. Опитите за взривяването му пропадат. Военните извършват опити за ликвидирането му с подводни бомби. УПМКАП изважда кърмата на кораба, а останките му се овеховат като навигационна опасност.

През лятото на 1985 година, с помощта на съветски 800-тонен плаващ кран, водозазната група на УПМКАП изважда от водата всички останки, лежащи по-плитко от 11 метра. Така се ликвидираща навигационната опасност за корабоплаването в района. След продължилата една седмица операция на морското дъно остават само разпилени парчета метал (скрап), които не представляват никакъв интерес като историческа или каквато и да било друга находка.

КЛУБНА ДЕЙНОСТ

експедиции

Великден

Както знаете от сайта, експедициите си вървят по график (макар и не много регулярен) – направихме няколко рутинни тренировъчни гмуркания на язовир Искър, както и едно много приятно посрещане на Великден в Каварна, Шабла и Българево, където видимостта беше под всякаква критика, а температурата на водата – около 9 градуса, но затова пък направихме много интересно нощно гмуркане, а печеното агне беше направо фантастично. Ммммм...

Чакаме с нетърпение следващия Великден.

Но до следващия Великден няма да бездействаме и след като разбрахме, че по-близо до София има едно друго море, което е прозрачно, синьо и спокойно, отидохме да видим как стоят нещата "отвътре".

Повярвайте, стоят много добре! Направо перфектно – бистра синя вода с видимост между 15 и 20 метра (че и повече), разнообразен терен със стръмно спускащи се отвесни стени, пясъчни тераси, разнообразна растителност и всякакви животинки – от малки рибки до грамадни мурени, групъри, октоподи и лобстери! Пре-крас-но! А най-хубавото на това море е, че има условия за гмуркане на хора с различна квалификация – от напълно начинаещи до по-напреднали и даже такива с мерак за технически гмуркания на по-големи дълбочини.

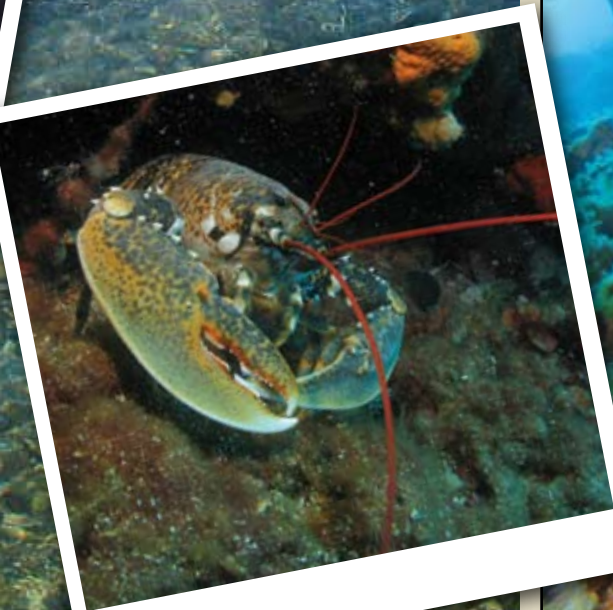
И всичко това на по-малко от 400 километра от София, с безпроблемно минаване на границата за около 3 минути, само с показване на личните карти.

А за спокойната атмосфера в семейните хотелчета и ресторанти и вкусната храна след гмурканията няма какво да говорим – това трябва да се изпита!

Затова, очаквайте съвсем скоро нови експедиции до Халкидики, в които сте добре дошли!

Гърция

DAN е международна медицинска и изследователска организация с нестопанска цел, посветена на безопасността и здравето на водолазите.

Основана през 1980 г. в САЩ и Италия по инициатива на група известни учени, DAN започва да изпълнява уникална за водолазната индустрия функция, посредством първата 24-часова гореща телефонна линия специално за спешни случаи на пострадали водолази.

МИСИЯТА НА DAN

Исторически основното предназначение на DAN е да осигурява спешни медицински съвети и подпомагане при водолазни злополуки, да работи, за да предотврати такива случаи на злополуки и да допринася за безопасността на водолазите при гмуркане.

В допълнение DAN организира и подпомага подводни водолазни изследвания и обучения, особено що се отнася до подобряване на безопасността при гмуркане, медицинското лечение и първата помощ.

На трето място, DAN се стреми да осигурява най-точната и безпристрастна информация по спорни въпроси, представляващи публичен интерес за водолазната общност, които касаят основно, но не единствено, безопасността при гмуркане.

ЦЕЛТА НА DAN

Стремежът на организацията е всяко гмуркане да бъде защитено от инциденти и наранявания. Основната цел на DAN е да бъде най-добрата организация в света в областта на водолазната безопасност и услугите при спешни случаи, здравеопазването, проучването и образованието на своите членове, инструктори, спонсори, както и на водолазната общност като цяло.

В момента с филиалите си на всички континенти, DAN има повече от 260 000 члена. Организацията се издържа от членския внос и от дарения.

В замяна на това членовете на DAN получават редица важни привилегии, включващи медицинска помощ, образователни публикации на DAN, абонамент за списанието Alert Diver и преди всичко – гостъп до застраховане срещу инциденти при гмуркане, което осигурява на застрахования следните услуги:

- 24-часова, 7 дни в седмицата медицинска помощ в случай на водолазен инцидент навсякъде по света
- Организиране на транспортирането на пострадалия
- Координиране на медицинските услуги
- Медицински консултации с различни специалисти
- Помощ при пътувания с възможност за участие на други членове на семейството (DAN TRAVEL ASSIST)

В момента мрежата на DAN International покрива практически почти всяка точка на земното кълбо, като всички центрове са свързани с местните спешни служби, цивилни или военни. Целта на DAN е да осигури на всеки пострадали помощ на неговия собствен език. В случаи, когато дадена държава няма национален DAN център (както е у нас), както и в случай че събитието е настъпило извън територията на Европа, връзката се осъществява от Централната Европейска гореща телефонна линия, базирана в Милано, Италия, като се организира конферентен разговор с участието на лекар специалист от същата националност или говорещ същия език като пострадалия.

ДАН ОБУЧЕНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

Oxygen First Aid for Scuba Diving Injuries

Първа помощ с използване на кислород при водолазни наранявания

Oxygen First Aid for Aquatic Emergencies

Първа помощ с използване на кислород при други водни инциденти

Advanced Oxygen First Aid for Scuba Diving Injuries

Първа помощ с използване на кислород при водолазни наранявания за напреднали

First Aid for Hazardous Marine Life Injuries

Първа помощ при наранявания, причинени от морски обитатели

Automated External Defibrillators for Scuba Diving

Използване на автоматизирани външни дефибрилатори при водолазни инциденти

Automated External Defibrillators for Aquatic Emergencies

Използване на автоматизирани външни дефибрилатори при други водни инциденти

Basic Life Support for Dive Professionals

Основни животоспасяващи умения за професионални водолази

Remote Emergency Medical Oxygen (REMO2™)

Курсът за отдалечена спешна медицинска помощ с използване на кислород (REMO2™) на DAN допълва курса Oxygen First Aid for Scuba Diving Injuries (Първа помощ с използване на кислород при водолазни наранявания)

On-Site Neurological Assessment for Divers

Неврологична оценка на пострадал водолаз

Instructor Qualification Course

Курс за квалификация Инструктор

Instructor Trainer Workshop

Обучаване на инструктори

За повече информация:

DAN Europe

P.O. Box DAN 64026
Roseto (Te) ITALY
Tel. +39 (085) 893 03 33
Fax +39 (085) 893 00 50
e-mail: mail@daneurope.org
www.daneurope.org

ПРЕДИ ГМУРКАНЕ

- ◆ Научете се да се гмуркате при квалифициран водолазен инструктор.
- ◆ Участвайте в курсове за първа помощ и в опреснителни курсове.
- ◆ Всяка година минавайте медицински преглед при лекар специалист.
- ◆ Носете комплект за първа помощ и кислород или проверявайте дали ги има на мястото, където се гмуркате.
- ◆ Не забравяйте картата си от DAN и проверявайте дали още е валидна.
- ◆ Планирайте един свободен от гмуркане ден след всеки 3-4 дни гмуркания.
- ◆ Хранете се и пийте подходящи количества течности като избягвате алкохол.

ПО ВРЕМЕ НА ГМУРКАНЕ

- ◆ Винаги се гмуркайте с партньор и осигурена поддръжка от повърхността.
- ◆ Вземайте предвид теченията и вълнението на морето.
- ◆ Винаги ползвайте буй, баластен компенсатор (BCD), манометър, дълбокомер и часовник. Винаги носете водолазни таблици, дори да ползвате компютър.
- ◆ Не правете Yo-Yo dive, тоест не правете безразборни изкачвания и слизания по време на гмуркането.
- ◆ Не превишавайте скорост от 10 метра в минута при изплуване и, ако е възможно, забавете още повече в последните метри.
- ◆ Никога не загържайте гръх си по време на изплуване.
- ◆ Винаги правете 5-минутен стоп на 5 метра дълбочина.

СЛЕД ГМУРКАНЕ

- ◆ Предпазвайте се от загуба на топлина, като използвате подходящи грехи.
- ◆ Никога не правете повторна декомпресия във водата, ако имате съмнения за декомпресационна болест.
- ◆ Избягвайте преумора.
- ◆ Никога не подценявайте дори късната поява на симптомите след гмуркане и се обадете на DAN, за да оценят ситуацията.
- ◆ Направете подходяща пауза преди обратния полет. Следвайте препоръките на DAN: най-малко 12 часа след единично недекомпресационно гмуркане и най-малко 24 часа след серия гмуркания или декомпресационно гмуркане.

УДОВОЛСТВИЕТО ОТ ДОБРЕ СЪВЪРШЕНАТА РАБОТА

Интервю Теодора Попова

КРАСИМИР ДАМЯНОВ - шеф на Водолоазната школа

Капитан-лейтенант Красимир Дамянов завършва Военноморското училище през 1989 г., след което в продължение на девет години работи във флота. През 1998 г. започва работа към Школата за водолоази във Варна, днес е неин началник. Женен, с едно дете.

КАК ЗАПОЧНА ВСИЧКО?

Роден съм във Варна, близо до морето. Още като деца, вместо по улиците и парковете, с моите приятели ходехме да се къпем в морето с маски и шнорхели. Плажът бързо ни омръзна, затова започнахме да търсим по-диви брегове, където се змуркахме, за да наблюдаваме рибите. Така в мен се роди желанието да опозная повече морето, да се змуркам по-надълбоко и да откривам неговите тайни.

Бях още ученик, когато се записах в курсовете към ОСО. Но се бях записал едновременно на два курса и стана така, че след като приключих теоретичната част, нямаш възможност да посещавам практическата, защото по същото време трябваше да отида на обучение

по радио-телеграфизъм. Затова курса за водолоази завърших по-късно, във Военноморското училище.

Запазил съм прекрасни спомени от тогава. Практическата част от курса се проведе в близост до Созопол, край остров Свети Иван. Спускахме се на много красиви места. Това още по-силно разпали любопитството и интереса ми към змуркането. Когато завърших училището обаче, бях разпределен да работя на корабите. В интерес на истината това беше другата ми голяма мечта. Работих във флота в продължение на девет години – пет в Балчик и четири във Варна. През това време продължавах да се змуркам, но това беше просто хоби. Във флота успях да стигна до чин "Командир на кораб". Това е всъщност последното работно ниво, оттам нататък вече са организационните длъжности.

Когато през 1998 г. се откри място в Школата за водолоази във Варна, аз вече бях реализирал едната си голяма мечта и затова напълно се отгадох на другата – змуркането. Имах щастието, или по-точно казано – късметът, да превърна хобито си в професия – нещо, което бих пожелал на всеки човек.

КАКВА Е ОСНОВНАТА ДЕЙНОСТ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА, ЗА КОЯТО РАБОТИШ?

Предимно обучаваме водолоази за българската армия – от сухопътните войски и военноморския флот, но също така работим и с офицери от НСО, служители на Военна полиция – щатни и нещатни водолоази.

ИМА ЛИ ХОРА, КОИТО “НЕ СТАВАТ” ЗА ВОДОЛАЗИ, ТАКИВА, КОИТО НЕ УСПЯВАТ ДА ЗАВЪРШАТ ОБУЧЕНИЕТО?

Малко хора сме отправяли. По-голямата част от тях постъпват в Школата без предварителна подготовка или някакъв опит в тази област. Нашето изискване е те да са физически здрави, т.е. да са преминали през медицинската комисия, която удостоверява годността им за подобна длъжност. Случвало ни се е да работим дори с хора, които не могат да плуват. Случвало се е да открием при обучаващите се здравословни проблеми, които лекарската комисия поради една или друга причина е пропуснала. Това е нормално и е тясно свързано със спецификата на нашата работа. Но като изключим здравословните проблеми, най-големият проблем, с който се сблъскваме, е страхът от водата. Той е нещо, което всеки човек трябва да преодолее сам за себе си. Понякога това изисква часове работа, но също така и желание да се справиш. Има хора, които просто не искат да станат водолази.

КОЕ Е НАЙ-ВАЖНОТО ЗА ЕДИН ВОДОЛАЗ?

Подготовката. Именно тя осигурява това, което според мен е най-важното за един водолаз – спокойствието, когато си под водата. Това ти позволява да имаш правилна преценка за случващото се около теб. Винаги съм казвал на курсистите: “Имате 20 секунди, за да премислите ситуацията. След това трябва да действате.” В действителност 20 секунди съвсем не са малко. Когато нивото на адреналина в кръвта е високо, мозъчните процеси, както и всички реакции в тялото, протичат доста по-бързо.

Стараем се да научим нашите курсисти на предвидливост, да имат съзнание за отговорността на своите действия, както и готовност винаги да помогнат на човека до тях.

На това са посветени и голяма част от упражненията, които правим. Под водата понякога има ситуации, в които човек, за да спаси партньора си, буквално трябва да преодолее инстинкта си за самосъхранение. Реално никога не е подготвен за подобно нещо – това е качество, което се възпитава.

Bulgaria

Kavarna

Полски Водолазен Център в Каварна

**Говорим български, полски,
английски и руски.
Реализираме всяка водна идея!**

OCTOPUS DIVING CENTER
Bulgaria - Kavarna
(пристанището, до дискотека K' Metal)
tel: +359/884-143-591
e-mail: octopus@akcja.pl
www.octopus-diving.net

**OCTOPUS
DIVING
CENTER**

КАКВО Е ТВОЕТО ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА СМЕЛОСТ?

Не съм мислил специално по този въпрос... Може би това е разумното поемане на риск, от гледна точка на твоята собствена подготовка в дадената ситуация. За да изпълниш добре една задача, са нужни много неща – не само знания и умения, но и съответната психическа устойчивост и нагласа. В нашата професия се сблъскваме с доста рискови неща. Подривали сме мини, останали от Втората световна война. Определено не е лесно, особено ако си виждал каква е силата и водната струя, която едно такова съоръжение изхвърля и осъзнаваш възможността това да се случи в момента. Има случаи, в които е по-добре да се откажеш.

Въпреки че работим във военна структура, едно от нашите основни правила гласи, че ако някой водолаз не се чувства в психическа или физическа кондиция да изпълни поставената задача, никой не може да му го заповяда. Моментното състояние на човека може да се окаже решаващо за изхода на ситуацията.

Затова най-важното, преди да се спуснеш, е да прецениш, дали имаш необходимата подготовка, качества и умения.

Високото самочувствие определено помага на водолаза. То му осигурява спокойствие, но само в случай че това самочувствие е наистина обосновано. Излишната увереност, ненужните рискове, желанието да се докажеш на всяка цена – те могат да имат и фатални последици.

ТВОЯТ СЪВЕТ КЪМ ТЕЗИ, КОИТО СЕГА ЗАПОЧВАТ?

Има едно стандартно пожелание – броят на спусканията да е равен на броя на изплуванията. Когато човек има добра подготовка и е премислил всичко, тогава той може наистина да изпита удоволствие от гмуркането. Иначе най-важното нещо е да запазят самообладание, независимо каква е ситуацията, да не се поддават на паника.

*Находки от експедицията в Каварна.
Останки от стена - зид, датиран към
епохата на Древния Рим и множество
парчета счупена керамика*

НЯКОИ ВЪЛНУВАЩИ МОМЕНТИ ОТ ТВОЯТА ВОДОЛАЗНА ПРАКТИКА?

О, те са много и са свързани както с положителни, така и с отрицателни емоции. Случвало ми се е да изпитвам силен страх – имало е мигове, в които съм виждал повърхността, без да знам дали ще мога да изплувам.

Няма да забравя съвместната задача с руски водолази на подводната лодка "Щука 211" край нос Галата. По време на гмурканията в групата цареше някакво общо тягостно усещане. Тази подводница всъщност се е превърнала в гроб за повече от 40 руски моряци. Странно е чувството да видиш пораженията, нанесени от бомбите и да осъзнаеш, че именно тук са загинали толкова много хора.

От другата страна в емоционален план стоят спомените от първото ми гмуркане в Средиземно море. Имах възможност да видя изключително красиви картини под водата – нещо, което ми достави огромно удоволствие.

КАКВИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА СТОЯТ ПРЕД ТЕБ ОТТУК НАТАТЪК?

Бих искал да се включа в експедиция за подводна археология. Наскоро участвах в една изключително интересна експедиция в Каварна, проведена съвместно с местния музей. В близост до самото пристанище, на около два

метра дълбочина, открихме множество парчета счупена керамика. Смяташе се, че в пристанището търговските кораби и лодки са изхвърляли счупената по време на транспортирането керамика. Малко по-навътре в морето, обаче, намерихме останки от стена – зид, датиран към епохата на Древния Рим. Засега учените не са излезли с официално становище, но се предполага, че това е селище, което в даден момент се е оказало залято от вогата.

Привличат ме също така и потъналите кораби – всичко, което съчетава гмуркането с другата ми голяма страст – историята.

Другото, което представлява интерес за мен извън професионалните ми ангажменти, е гмуркането в подводни пещери.

КАКВО ТЕ КАРА ДА ПРОДЪЛЖАВАШ НАПРЕД?

Не един път съм бил в близост до мини, останали на морското дъно от Втората световна война. Когато видиш това черно и грозно желязо и когато знаеш каква е неговата разрушителна сила, изпитваш не просто страх... бих го нарекъл дори някакъв тих ужас. И въпреки това трябва да преодолееш тези емоции и да изпълниш поставената ти задача. Къде е удоволствието? Вероятно в усещането за добре свършена работа.

Екипировката на Живо

Сух костюм Scubapro – винаги ми е топло, когато водата около мен е под 18 градуса. Лесен за обличане, но си иска грижи. Недостатък (но той се отнася до всички сухи костюми), кондензира при висока околна температура. Можете да се окажете доста влажни отвътре.

Маска Poseidon – когато я сложих за първи път, тя лепна и си казах: "Това е моята маска". Пробвах и други маски, но

все се връщам към тази. За съжаление, този модел вече не се произвежда.

Плавници Poseidon – твърди и здрави – мога да разчитам на добра тяга, но който се засили да си ги купува, трябва да има предвид, че за тях се изискват здрави крака и глезени. Стандартните закопчалки съм сменил с пружини от Manta, за по-лесно слагане и махане и за да няма какво да се разкопчае или скъса неочаквано.

Компас UWATEC – с ясен и четлив дисплей, винаги показва север, дори в по-големи дълбочини, където други компаси блокират.

Часовник Poseidon – жълтият му циферблат се вижда идеално и в тъмно.

Макара Manta – това са най-добре измислените макари за мен. С вграден стопер в ръкохватката и лесна за навиване.

Крило OMS – двукамерно с гва
инфлатора – без коментар, когато
искате да отлепите от една сериозна

Бек плейн OMS – това е много добро решение за хора, които не обичат да им се притискат гърдите. Много просто решение и винаги има D-ринг там, където трябва. Джобовите за тежести

Деко буї и буї за спешни случаи
OMS – компактни и лесни за надуване.
 Виждат се отдалеч.

СУХИ костюми

текст Веселин Михайлов

ПЪРВИТЕ КОСТЮМИ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ГМУРКАНЕ, СА БИЛИ СУХИ – КОСТЮМИ ОТ ЛАТЕКСОВА ГУМА, КОИТО МНОГО ТРУДНО СЕ ОБЛИЧАЛИ И ЛЕСНО СЕ КЪСАЛИ, ОСВЕН ТОВА СА БИЛИ БЕЗ КЛАПАНИ. ТОГАВА НЕ СА СЪЩЕСТВУВАЛИ ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧНИТЕ МАТЕРИИ, КОИТО ПРАВЯТ СЪВРЕМЕННИТЕ СУХИ КОСТЮМИ ТОЛКОВА ДОБРИ. ЗАТОВА ПРЕЗ 50-ТЕ И 60-ТЕ ГОДИНИ НА 20-ТИ ВЕК МОКРИТЕ КОСТЮМИ МАСОВО ИЗМЕСТВАТ СУХИТЕ В ЛЮБИТЕЛСКОТО ГМУРКАНЕ.

НО В НАЧАЛОТО НА 70-ТЕ ГОДИНИ СЕ ПОЯВЯВА ПЪРВИЯТ СУХ КОСТЮМ ОТ НЕОПРЕН, А ПРЕЗ 80-ТЕ СА ПРЕДСТАВЕНИ УЛТРАЛЕКИТЕ СУХИ КОСТЮМИ, НАПРАВЕНИ ОТ ИМПРЕГНИРАНА С УРЕТАН НАЙЛОНОВА МАТЕРИЯ. ТОГАВА СУХИЯТ КОСТЮМ ВЪЗВРЪЩА ПОПУЛЯРНОСТТА СИ И ИЗВЪН СРЕДИТЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ВОДОЛАЗИ.

СЪВРЕМЕННИТЕ СУХИ КОСТЮМИ СА МНОГО РАЗЛИЧНИ ОТ ПЪРВОНАЧАЛНО ИЗПОЛЗВАНИТЕ. НОВИТЕ МАТЕРИАЛИ ПРАВЯТ СУХИТЕ КОСТЮМИ ПО-ЛЕКИ, ПО-ЗДРАВИ И ПО-ИЗДРЪЖЛИВИ. ПОВЕЧЕТО СУХИ КОСТЮМИ СЕ ПЪЛНЯТ С ВЪЗДУХ ДИРЕКТНО ОТ БУТИЛКАТА ЧРЕЗ КЛАПАН ЗА С НИСКО НАЛЯГАНЕ. ВМЕСТО ВЪЗДУХ, ЗА ПЪЛНЕНЕ МОЖЕ ДА СЕ ИЗПОЛЗВА АРГОН ОТ ОТДЕЛНА БУТИЛКА, ТЪЙ КАТО ТОЙ Е ПО-ДОБЪР ТОПЛОИЗОЛАТОР ОТ ВЪЗДУХА.

ЗА И ПРОТИВ СУХИТЕ КОСТЮМИ

Основната причина за избора на сух костюм е запазването на телесната топлина в значително по-студена вода. Водолазите, които са сухи и в топли костюми, се наслаждават повече на гмуркането и се гмуркат по-често, независимо от сезона.

Причината сухите костюми да са по-топли е в изолиращия слой въздух, който е затворен в пространството на костюма. По време на гмуркане водолазът контролира този обем и затова сухият костюм осигурява равномерна топлоизолация на повърхността и в дълбочина.

Най-големият недостатък на сухите костюми (освен по-високата им цена) е вниманието, което изискват. Те имат нужда от определена поддръжка преди гмуркане, а и след това – независимо колко изморен е водолазът, той трябва да почисти, изсуши, смаже и съхрани костюма си.

Тъй като сухите костюми са по-обемисти, това прави плуването с тях на дълго разстояние по-трудно и некомфортно. Сухият костюм изисква по-често регулиране на плаваемостта под водата. Освен това с облечен сух костюм на сушата в топъл ден може да ви стане госта горещо.

Ако рядко се гмуркате във вода с температура по-ниска от 21°C и не правите продължителни или дълбочинни гмуркания, вероятно не ви трябва сух костюм.

Но ако желаете да се гмуркате целогодишно, дори и във вода с температура под 15°C, сухият костюм е най-доброто решение за вас.

ТЕХНИКИ ЗА ГМУРКАНЕ И ПОДДРЪЖКА НА СУХ КОСТЮМ

Сухите костюми изискват повече тежести от мокрите, защото обличеното под тях бельо ги прави по-обемни и те задържат повече въздух. Поставянето на тежести на глезените може да предотврати повдигането на краката, поради преместване на въздуха вътре в костюма. Задължително е спускането с краката надолу, за да се гарантира пълното изпускане на костюма. Под водата въздух в костюма се добавя основно за да се поддържа изолацията, а не плаваемостта. Всички производители на сухи костюми препоръчват за контрол на плаваемостта да се използва баластният компенсатор, а не костюмът.

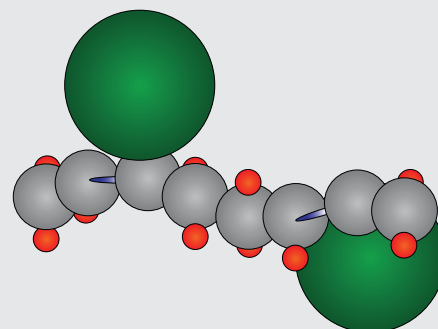
При изплуване въздухът трябва да се изпуска едновременно от костюма и от жилетката. Когато сте под вода и клапанът е в най-високата точка на тялото, в зависимост от модела, изпускането на въздуха става автоматично или ръчно с натискане на бутона за изпускане. Важно е да се уверите, че бельото отдолу не блокира изпускащия клапан. В спешна ситуация сухият костюм може да се изпусне и през уплътненията на врата и китките.

След гмуркане трябва да спазвате инструкциите за поддръжка, включващи почистване на костюма (добре е да го изплакнете със сладка вода откън преди да го съблечете), изсушаване откън и откънтрe далеч от слънчева светлина, талкиране на маншетите и смазване на циповете. Докато събличате костюма, внимавайте в циповете да не попадне пясък и прах. Съхранявайте го без да го прегъвате и с отворен цип.

МАТЕРИАЛИ ЗА СУХИ КОСТЮМИ

Най-често срещани са костюмите от неопрен, двоино компресиран (crushed) неопрен, импрегнирани с каучук материи, импрегнирани с уретан материи и вулканизирана гума. Всеки материал има свои собствени характеристики, които оказват влияние върху изпълнението на сухия костюм и начина, по който той може да бъде използван.

Срещат се и хибридни костюми, при които се комбинират различни материали като Триламинат и crushed (пресован) неопрен, също така и комбинацията на материала Cordura® с бутилов (butyl) каучук. Сухите костюми, предназначени за тропически условия, може да са направени от дишащ, но непромокаем материал като някои видове Триламинат и Cordura®.

Структура на неопренова гума

Неопренът или полихлоропреновата гума е първият синтетичен каучуков материал. Поради по-голямата му устойчивост в сравнение с естествения каучук е станал широко употребяван още по време на Втората световна война. Днес се използва най-вече като изолатор.

СУХИ КОСТЮМИ ОТ НЕОПРЕН

Неопреновите сухи костюми са направени от същия материал като мокрите.

Съставени са от пластове неопренова гума, която се разрязва на части и се скроява по шаблон. След това отделните панели се залепват чрез специално неопреново лепило, което се използва и за мокри костюми. Всеки шев се подшива с изключително здрав конец. Обикновено се използва "скрит" бод, който не се вижда през костюма. За да се осигури целостта на шевовете, някои производители покриват шевовете със специално лепило или използват други техники за спояване.

Повечето модели от този материал са проектирани така, че да прилягат доста плътно по тялото. При употребата им, водолазите рядко използват допълнителна изолация под тях; те разчитат основно на характерната за самия неопрен изолация, както и на изолационните качества на затворения около тялото слой въздух. Неопреновите сухи костюми са най-добрият избор, когато се гмуркате в много студена вода и имате дълъг престой. Този вид костюми са единствените сухи костюми, за които е характерно, че са плаваеми. С плътно прилепнал костюм от неопрен, с малка или без никаква допълнителна изолация отдолу, дори ако костюмът ви се наводни изцяло, вие няма да усетите голяма промяна в плаваемостта.

СУХИ КОСТЮМИ ОТ ПРЕСОВАН (CRUSHED) НЕОПРЕН

Пресованият неопрен (crushed neoprene) е разработен за целите на професионалното гмуркане. Това е много здрав и гъвкав материал и затова е отличен за производството на сухи костюми. Представлява дебел пласт неопренова гума, към която е залепена изключително здрава на износване найлонова материя.

След патентован процес на двойно компресиране се получава т.нар. crushed неопрен. Така полученият материал е доста тънък, много разтеглив и изключително здрав. Притежава някои от характеристиките на неопрена, но е по-издръжлив на късане, износване и сплескване в дълбочина.

Костюмът от пресован неопрен приляга съвсем точно и е много мек и еластичен с добър външен вид. Тези костюми се правят точно по мярка и обикновено имат малък вътрешен обем, с по-малко гънки и набръчквания на материята, отколкото при костюмите от вулканизирана гума и импрегнираните с уретан костюми и това ги прави по-удобни при плуване.

Пресованият неопрен има малко по-добра изолационна способност от вулканизирана гума и импрегнираните с уретан материи. Това позволява с такъв костюм да се използва по-леко долно бельо. Когато използват костюм от пресован неопрен, повечето водолази установяват, че могат да се гмуркат във вода с температура около три градуса по-ниска от температурата, за която е предназначено бельото им.

Един от недостатъците на пресования неопрен е, че за да се направи текуща поправка на костюма от такъв материал, той трябва да е напълно сух. Самите костюми са по-тежки и по-груби от уретановите или

триламинатните костюми. Въпреки това за водолазите, които се гмуркат интензивно, като практикуващите гмуркане на потънали кораби или професионалните водолази, изборът на този материал е едно от възможно най-добрите решения.

СУХИ КОСТЮМИ ОТ ИМПРЕГНИРАНА С УРЕТАН МАТЕРИЯ

Сухите костюми, направени от подсилена с уретан найлонова материя, бяха много популярни през 80-те години. Уретанът е синтетичен материал, който създава непромокаема бариера, когато е правилно поставен върху найлона. Сухите костюми, направени от този материал, могат да се срещнат като костюми от полиуретан ламинат.

Найлоновите материи обикновено се класифицират по системата, позната като "дениер" (denier). По принцип колкото по-висок е дениер номерът, толкова по-груба е материята. Например 420 дениер найлонът е по-тежък от 210 дениер найлона. Тази по-груба материя е по-устойчива на износване, но с по-голямо тегло и по-малка гъвкавост.

За да се сглоби костюм от уретанова материя, материалът се разрязва по кройката на костюма и частите се зашиват. За да се получи непромокаем шев, мястото на съединяване трябва да бъде подсилено чрез машина за топлинно подшиване, която поставя уретанова лента върху шева. Този вид сухи костюми се срещат често, защото се произвеждат сравнително лесно и не са скъпи. При другата по-сложна процедура на сглобяване, всички шевове се прегъват двойно и след това се зашиват. Въпреки че този метод изисква повече работа и е по-скъп, при него се получават издръжливи шевове.

Импрегнираните с уретан материи се използват за производството на едни от най-леките сухи костюми. Материалът е гъвкав, но обикновено се характеризира със съвсем малка или никаква разтегливост. Това е важна особеност, която се има предвид при дизайна на сухите костюми, направени от такъв материал. За да се осигури пространството за обличане и събличане на костюма, както и за свобода на движенията под вода, при тези костюми трябва да има достатъчно допълнителен материал. Това компенсира липсата на разтегливост, но е причина някои сухи

костюми да стоят доста свободно и хлабаво по тялото.

Средната продължителност на живот на сухия костюм от импрегнирана с уретан материя е приблизително десет години при редовна водолазна дейност. Когато уретанът започне да се уврежда, това ще се прояви с появяването на пукнатини в материала. Когато костюмът започне да се разделя на пластове много бързо, това обикновено означава, че материалът е пренагрял по време на процеса на пошиване на шевовите.

ТРИЛАМИНАТНИ СУХИ КОСТЮМИ (TLS)

Триламинатният материал представлява пластове плътна слепена найлонова материя със слой бутилов каучук между тях. Чрез този висококачествен бутилов каучук се предотвратява химическо проникване. Триламинатните костюми са зашити и шевовите им са запечатани, тъй като както и при другите импрегнирани материали, добрата конструкция на шева е много важна.

Триламинатът е много издръжлив на въздействието на околната среда материал. Костюмите изработени от него, са сред най-здравите и най-леките, освен това изсъхват много бързо след гмуркане или плакнене.

Триламинатният материал се среща и в много тънка, мембранна („дишаща“) форма, която се използва за гмуркане в тропиците. Този вид кройки са по-прилепнали от тези на типичните сухи костюми, поради факта, че костюмът за топла вода е проектиран да се използва с по-малко изолация отдолу. Това е добър начин да се запази топлината при по-продължителни гмуркания в топла вода.

Триламинатните костюми се поправят бързо и лесно. Ако е пробит, костюмът лесно се ремонтира като се използва лепилото Aquaseal. Периодът на употреба на добре изработен и правилно поддържан костюм от триламинат е до десет години активно гмуркане.

КОСТЮМИ ОТ ВУЛКАНИЗИРАНА ГУМА

Костюмите от вулканизирана гума съществуват от много години. Повечето от тях са направени от комбинацията на естествена и синтетична гума, позната като EPDM. Вулканизираната гума е отличен материал за сухи костюми. Те изсъхват бързо и могат да бъдат поправяни по същия начин, по който се ремонтира спукана вътрешна гума или надуваема лодка.

Костюмите от вулканизирана гума трябва да бъдат изработени от правилната комбинация на материали, тъй като без достатъчно синтетика костюмът е изложен на въздействието на озона, от което следва и бързото увреждане. От комбинирането на материалите зависи и предпазването от получаване на балони при изпълването на костюма с въздух. Степента на разтегливост на костюма зависи преди всичко от вътрешната подплата на материала. Вътрешността на костюма от вулканизирана гума обикновено е покрита с мека материя. Това прави обличането на костюма лесно, освен това се осигурява повърхност, върху която влагата, отделяна от тялото, да кондензира.

Производството на сухи костюми от вулканизирана гума е различно от това на досега разглежданите видове костюми. Шевовите на тези костюми се съединяват под въздействието на топлина и налягане. На теория материалът трябва да се свърже напречно, превръщайки гумата в цяло облекло от една част. Ако погледнете от вътрешната страна на тези костюми, ще видите, че те са зашити по шевовите, но това е направено само за да се фиксират частите преди да се вулканизират. Въпреки че костюмите от вулканизирана гума са добре разтегливи, те обикновено стоят по-скоро свободно върху тялото. Причината за това е, че производството на този тип костюм е много скъпо и повечето

производители предлагат не повече от четири или пет размера.

Сухите костюми от вулканизирана гума се срещат в различни дебелини – направени от много лек материал до такива, направени от изключително тежък, които са проектирани за целите на професионалното гмуркане. Колкото е по-груб и тежък материалът, толкова повече костюмът издържа на износване. Сухите костюми от вулканизирана гума обикновено се предлагат с латексови уплътнения.

КОМБИНИРАНИ КОСТЮМИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ

Сухите костюми в наши дни често се изработват от комбинации на материали, които преди не са използвани заедно, но когато са съединени по специален начин дават добри резултати. Тези костюми се наричат хибридни. Например, някои сухи костюми могат да са с долна част от пресован (crushed) неопрен и триламинатна горна част. Други видове комбинират неопрен, вмъкнат между два пласта разтеглив найлон.

ИЗДРЪЖЛИВОСТ НА СУХИТЕ КОСТЮМИ

Повечето сухи костюми са изключително издръжливи, при условие, че се спазва начинът им на поддръжка. Ако купите сух костюм с добро качество от уважаван производител, този костюм ще ви осигури много години отлична работа. Важно е да намерите точния вид костюм, който да съответства на вашето лично приложение. Тропическият сух костюм, например, не е създаден за змукване на потънали

кораби на голяма дълбочина. Костюмът от вулканизирана гума е създаден за тежка работа и няма да е най-добрият избор за вас, ако сте подводен фотограф и ви се налага да плувате много, преследвайки различни риби, за да ги снимате под водата.

ДА СИ НАПИШЕМ ДОМАШНОТО

Преди да си купите сух костюм, прекарайте известно време в интернет и посетете сайтовете на различни производители на сухи костюми. Ето някои от лидерите в производството на сухи костюми:

DUI www.dui-online.com

POSEIDON www.poseidon-bulgaria.com

VIKING www.vikingdiving.com

Заслужава си също да говорите с други водолази, които практикуват същия вид змукване като вас, за да разберете какъв е техният опит със сухите костюми. Има големи разлики между видовете дизайни и материали, които трудно се установяват, докато човек няма изграден собствен опит или не е пробвал определен тип сух костюм.

Cordura®

Изключително здрава и висококачествена материя, която е по-издръжлива от полиестера или найлона. Може да се срещне и като термина балистичен найлон (ballistic nylon). Когато материята Cordura е съединена към непромокаем материал за основа и се използва за външна повърхност, се получава особено здрав сух костюм. Костюмите, направени от Cordura, се шият малко по-широки, отколкото тези от разтягащи се материали, тъй като материалът не е еластичен.

В следващия брой ще продължим с допълнителна информация за сухите костюми.

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София и на www.prodvođa.com

SCUBAPRO
Deep Down You Want The Best

Free Diving

**Фри Дайвинг - гмуркане на апнея
(гмуркане без водолазни бутилки, само със задържане на дъха)*

Казвам се Саманта Кирби. Израснах в Англия край морето, сега живея в Корнуел, в най-югозападната част на Англия.

През 2000 година реших да нарежа "градската" си работа и се преместих да работя като водолазен инструктор в Египет, в курорта Хургада на Червено море.

Там, няколко месеца по-късно, в един микробус срещнах човека, който щеше да промени живота ми завинаги. Това беше капитанът на египетския отбор по free diving, който ме запали по идеята за гмуркане без водолазно оборудване.

След няколко седмици заедно с един приятел направих първите си опити по фри дайвинг. Започнахме в един басейн с уроци как да задържаме дъха си, след това продължихме в морето. Направих първите си гмуркания в прекрасните чисти води на залива Макади. Спусках се и изплувах покрай въжето колкото се може по-бързо, но още в първия ден успях да достигна повече от 20 метра дълбочина, което ме изуми.

Но така или иначе, аз вече се бях запалила по идеята. Фри дайвингът ми осигури физическо предизвикателство и състезателен елемент, които ми липсваха във водолазното гмуркане. Имаше нещо, за което да тренирам и да се усъвършенствам. Всеки път, когато тренирах, преследвах нови цели и преодолявах нови барieri.

Няколко месеца по-късно вече се състезавах в шампионата на Великобритания по фри дайвинг в Плимут, Англия. Водата беше кафява, студена и тъмна – нищо общо с тази, с която бях свикнала в Египет, но физическите усещания бяха същите.

Без оборудване под водата, аз винаги намирам спокойствие и хармония, време да мисля и да се концентрирам само върху това, което прави тялото ми. Там долу гмуркачът трябва да се фокусира изцяло върху себе си и да слуша внимателно какво му казва собственото му тяло.

Въпреки че бях много нервна, състезанието мина добре за мен. Завърших трета и се квалифицирах за място в националния женски отбор на Великобритания за участие в Световната купа на AIDA на Хаваите. Това беше моето първо голямо международно състезание. През 2004 на състезанията за Световната купа във Ванкувър станах капитан на нашия отбор. Бях в отбора и през 2006, отново в моя първоначален тренировъчен район – Хургада, на Червено море. Участвах също и в много индивидуални състезания и спечелих Националното първенство на Унгария през 2005 година.

ТРЕНИРОВКИТЕ

за фри дивинг имат много елементи. Когато се подготвям за състезание, се опитвам да тренирам поне веднъж седмично в басейн, където тренираме "статична апнея" – просто лежиш на повърхността и се стремиш да задържиш дъха си, колкото се може по-дълго, докато партньорът ти те наблюдава. Тренираме също "динамична апнея", изпробвайки колко можем да изплуваме по дължина под водата на един дъх.

Всеки фридайвър трябва да поддържа добра спортна форма. През цялата година се стремя да ходя във фитнеса по няколко пъти на седмица, като тренирам предимно кардио упражнения и вдигане на тежести. В зависимост от това за каква дисциплина се подготвям, има различни упражнения – за Constant Weight ("постоянно тегло", при която не се използва баласт за гмуркане, а само мускулна сила) тренирам мускулите, необходими за моноплавника; за Free Immersion ("свободно потапяне"), при което се гмуркаш и изплуваш, придърпвайки се за въжето, ръцете и раменете трябва да са силни. Повечето фридайвери, включително и аз, практикуваме йога с упражнения за разтягане и тренировки за дишане – много полезни за гмуркането.

ХРАНЕНОТО

също е много важно. Повечето от гмуркачите имат списък с храни, които избягват. Стандартно това включва кофеина, който натоварва нервната система и дехидратира тялото, и млечните продукти, които могат да провокират образуването на твърде много секрет в синусите и въздушните пътища. Повече ядки и всякакви плодове, вместо чипсове и snacks, както и постоянната бутилка вода в ръката. Да бъде добре хидратиран е много важно за гмуркача.

Благодарение на тренировките ми, моето най-добро постижение до сега е 40 метра дълбочина; 4 минути и 48 секунди статична апнея и 90 метра динамична апнея. Напоследък не тренирам твърде много за собствени постижения, а съм се концентрирала в обучение и трениране на членовете на моя клуб SaltFree Divers.

Всеки, който иска да се научи на фри дивинг, трябва да го направи в сертифициран курс. Главната агенция по фри дивинг е AIDA, която има инструктори по цял свят, а аз съм една от 10-те инструктор-треньори в света.

AIDA

Първият курс за тези, които вече се чувстват добре във водата, като плувци, харпунджии или водолази, е AIDA Freediver. В този курс ще научите много за това как да тренирате безопасно и ефективно за всички главни дисциплини.

Много е важно винаги да тренирате при квалифициран инструктор и с партньор, който знае за какво става дума. Фри дивингът е безопасен спорт, когато се практикува правилно, но може и да стане опасен, ако не се спазват основните правила. Никога не трябва да тренирате задържане на дъха, без да ви наблюдава партньор, дори и в плитка като във вана вода.

За информация как да се научите да се гмуркате на апнея, погледнете моята интернет страница www.learntofreedive.com, а за повече информация за рекорди, състезания и инструктори по света вижте www.aida-international.org

МОРЕТА

индийски океан

До 2000 година океаните на земята бяха четири – Тихия, Атлантическия, Индийския и Северния Ледовит.

През пролетта на 2000 година обаче Международната хидрографска организация определи границите на нов, пети океан – Южния, или Антарктическият океан.

Въпреки че новият океан “отхапа” част от територията на Индийския, той пак остава третият по-големина океан на планетата с площ от около 74 милиона квадратни километра, включвайки Червено море и Персийския залив.

Дълго време е било смятано, че най-дълбокото място на Индийския океан е падината Джава, 7725 метра, но всъщност падината Диамантина, кръстена на изследователския кораб, с който я откриват през 1961 г., е с около 300 метра по-дълбока – 8047 м.

Има научни сведения, че скорошното земетресение в падината Джава, предизвикало унищожителното цунами през 2004 г., може да се повтори в обозрим период от време, може би по-малко от 10 години. В резултат бяха

постигнати международни споразумения да се създаде предупредителна система срещу цунами по цялото крайбрежие на Индийския океан.

Измежду най-големите реки, вливащи се в Индийския океан, са Замбези, Инд, Ганг и Брампутра.

Теченията в океана са контролирани главно от мусоните. Две големи кръгообразни течения определят характера на движението на водата в океана – едно в северното полукукло, движещо се по посока на часовниковата стрелка, и едно южно от екватора, движещо се в обратната посока. По време на зимните мусони обаче северното течение обръща посоката си. Дълбоководният обмен на водите се контролира от притока от Атлантическия океан, Червено море и Антарктическият океан. Въпреки че температурата на повърхността на водата достига 22 – 28°C, на юг от 40 паралел е възможно да се срещнат ледени блокове и айсберги почти през цялата година.

Силни североизточни ветрове духат от октомври до април, а от май до октомври преобладават южни и западни ветрове. В южното полукълбо ветровете са по-меки. По принцип Индийският океан е доста по-спокоен от Атлантическия и Тихия, затова търговското мореплаване в него е започнало по-рано. Платноходите са използвали мусоните в началото на сезона, за да пътуват лесно на запад, след което изчаквали няколко месеца ветровете да се обърнат и се прибирали с тях на изток.

С изключение бреговете на Червено море, подводният туризъм по африканския бряг е лимитиран до островите на Занзибар и Пенба, преди да се слезе много на юг чак до ЮАР.

В Мадагаскар най-разработените зони от туристическа гледна точка са на север и по заобикалящите го острови.

Мавриций

Мавриций

Най-добре известен е водолазният рай на Сейшелите и Мавриций, и разбира се, на Малдивския архипелаг, който се простира на 2000 километра дължина – колкото от София до Париж! В една от столиците на подводния спорт в света, Малдивите, са определени повече от 25 защитени зони в най-посещаваните райони и храненето на акули е забранено на много места.

Популярното мнение сред водолазите е, че остров Мавриций е почти толкова интересен колкото Малдивите. Температурата на водата е 30°C, а в околностите му се намират останки от потъналите кораби "Silver Star", "Stella Maru" и "Hassan Mia". По на изток, Шри Ланка също предлага няколко бариерни рифа около бреговете си, които се интересни за гмуркане.

Гигантска костенурка, остров Мавриций

Морски хирург

Патрулираща риба лъв

Северните части на остров Мавриций по залез слънце

Остров Симилан

Пукет

Една много важна за туристи и водолази област се намира край бреговете на Тайланд, между границите с Бирма и Малайзия – това е остров Пукет и островчетата на север и юг от него. Практически всеки от тези малки острови е обявен за морски парк. Най-посещаваният архипелаг, който предлага най-добрите гмуркания, се състои от деветте гранични острова Симилан. Добрата видимост, богатият подводен живот и добре организираните условия допринасят за славата му на едно от 10 най-добри места за гмуркане в света и осигуряват постоянен поток туристи от Азия и най-вече от Щатите. Островите Сурин, островите Фи Фи (по-големият Фи Фи Дон и необитаемият Фи Фи Ле) на 40 километра от Пукет, станали световно известни от филма “Плажът” с Леонардо Ди Каприо и още по-южните островчета са едни от най-любопитните водолазни дестинации, които си струва да бъдат посетени.

Тайланд

Остров Фанг Ка, известен още като острова на Джеймс Бонг

Остров Фи Фи Ле, станал световноизвестен от филма “Плажът”

Към остров Пукет

От остров Пукет

морски ДРАКОНИ

Въпреки страшното им име, морските дракони са съвсем безобидни същества

ЛИСТАТ МОРСКИ ДРАКОН

(*Phycodurus eques*)

Без съмнение това са едни от най-атрактивните обитатели на океана, които можем да срещнем, ако се потопим в плитките топли води на западна и южна Австралия.

Въпреки че са близки роднини на морските кончета, морските дракони имат по-голямо тяло, покрито с подобни на листа израстъци, което ги прави неоткриваеми сред горите от водорасли.

Те се хранят с ларвите на риби, планктон и гребни амфиподи като морските въшки, които всмукват през малките си усти. Много от тези амфиподи се хранят с червени водорасли, които се развиват в сянката на горите от кафяви водорасли, в които живеят и морските дракони.

Подобно на своите братовчеди – морските кончета, мъжките морски дракони носят

и мътят яйцата, докато се излюпят.
По време на размножителния период
женската снася до 250 яйца върху долната
страна на опашката на мъжкия.

След около 8 седмици яйцата се излюпват,
но до зрялост (2 години) достигат едва
5% от тях. Зрелият морски дракон достига
до 45 см на дължина.

Много интересно е да се наблюдава
движението на морския дракон.
Листообразните израстъци не се
използват за движение, а служат
единствено за камуфлаж и тялото
му едва потрепва. Насочването и
обръщането става с помощта на
съвсем малки, прозрачни перки от гвете
страни на главата (пекторални перки),
а придвижването напред, с помощта
на гръбните перки. Движението на
морския дракон наподобява ползването
на водораслите. Само при внимателно
наблюдение може да се забележи
движението на малките перки или
примигване на око.

ЛЮБОПИТНО

На 31 октомври 2002 г.
Плевелният морски дракон
е избран от гражданите
на щата Виктория за
официална морска емблема

ОБИТАТЕЛИ

ПЛЕВЕЛЕН или ОБИКНОВЕН МОРСКИ ДРАКОН (Phyllopteryx Taeniolatus)

Неговата окраска не е така привлекателна
като тази на листатия морски дракон.

Той се среща на дълбочина от
3 до 50 метра по южното крайбрежие
на Австралия, между Порт Стивънс,
Нов Южен Уелс и Гералдтон, западното
крайбрежие и Тасмания. Името си,
"плевелен", този морски обитател дължи
на плевелообразните израстъци,
които му служат за прикритие
в горите от водорасли, които обитава.
На дължина достига 45 см. Храни се
с дребни черупкообразни и зоопланктон,
които всмуква през дългата си
тръбообразна уста.

Размножаването става като при листатия
дракон – мъжкят носи яйцата по долната
повърхност на опашката си, докато
се излюпят.

Някои учени смятат, че плевелният
и листатият морски дракон вероятно
принадлежат към един и същ вид,
разпространил се в много голям ареал.

Морският дракон е напълно защитен
от закона в Австралия, защото търсенето
му като ценен екземпляр за аквариумите
е довело до почти пълното му изчезване.

Единственият враг на морския дракон
е човекът.

Подводна фотография

Текст и снимки Златин Рачев

НАПОСЛЕДЪК ДОСТА ХОРА МЕ ПИТАТ КАКЪВ АПАРАТ И БОКС ДА СИ КУПЯТ. КОГАТО ИМ ОБЯСНЯВАМ, ЧЕ И ТОЗИ СТАВА, И ДРУГИЯ СТАВА, И ЧЕ ЗАВИСИ ЗА КАКВО ТОЧНО ИМ ТРЯБВА, УСЕЩАМ, ЧЕ ЗАПОЧВАТ ДА СИ МИСЛЯТ: “ТОЯ КАКВО МИ СЕ ПРАВИ НА ИНТЕРЕСЕН, ЩО НЕ МИ КАЖЕ ЕДИН МОДЕЛ И ДА ПРИКЛЮЧВАМЕ?”

ЗА СЪЖАЛЕНИЕ, ОТГОВОРЪТ НЕ Е ТОЛКОВА ДИРЕКТЕН. ВЪПРОСЪТ Е МАЛКО КАТО “КАКВА КОЛА ДА СИ КУПЯ” ИЛИ “КАКВО ГАДЖЕ ДА СИ ИЗБЕРА”. КОЛИ – МНОГО, ГАДЖЕТА – СЪЩО!

Напълно универсални неща няма и не очаквайте да ви покажа един модел и да кажа – това е. Все още не се чувствам като гуру, готов да раздава мъдри съвети насам-натам, а по-скоро като човек, който продължава да се учи от грешките си. И понеже предпочитам да споделям, отколкото да назидavam, затова този материал няма да прилича на глава от учебник по подводна фотография, а ще е по-скоро пътепис с елементи на технически разсъждения. Така ще може да видите

проблеми и ситуации, които се случват, независимо от това какъв апарат или бокс използвате и ако не можете да ги избегнете, поне как да ги предвидите.

След като миналата година повредих бокса и унищожих апарата, започна дългото ми чакане на следващия модел от S серията на Canon. Да, ама той не се появи, а излезе G7, много добра машинка за моя клас апарати, но без достатъчно широкоъгълен обектив.

Тогава реших, че вече е крайно време да нарежа саморъчно приспособената леща и да си купя “истинска”. Така стигнах до лещите на Inon и от там до боксовете на Ikelite. Не само заради лещата, а и заради това, че са направени да издържат до 60 метра дълбочина. Боксовете на Canon са доста по-евтини, но са до 40 метра. (Ще видя колко пъти ще ми се наложи да снимам под 40 метра, но това е друга тема).

Тъй като в България не се продават Inon и Ikelite, започнах да търся начин да ги купя по интернет. Докато разменях имейли с хората от Ikelite, разбрах от тях – прави им чест – че поради дължината на обектива боксът за G7 е конструиран така, че широкоъгълният ефект от лещата се обезсилва почти изцяло. Няма да ви казвам колко бях разочарован.

Заразглеждах наново апарати и зачетох ревюта и спецификации. Спрях се на по-ниския от G7 модел – A640, преглъщайки компромисите (дисплей с по-ниска резолюция, няма Image Stabilization и има по-малък обектив) за сметка на лелеяния широк обхват. Хората от Ikelite също го препоръчаха.

Поръчах нещата и след известни грами със закъснения и обърквания на пратки, поради снежните бури в Щатите, след среднощни телефонни разговори с Флорида и Индианополис, доплащания за експресни куриери и прочие, кутийките най-сетне пристигнаха у нас. Ура! Сглобих набързо апарата, бокса и лещата и праснах една снимка в хола. Уви! Голяма част въясно на кадъра се засенчваше от краищата на лещата – почти 1/5 от снимката беше неизползваема. Мамка му! Затова ли дадох повече от 300 долара!?

**НЕ КУПУВАЙТЕ НЕЩО,
БЕЗ ДА СТЕ ГО ПРОБВАЛИ
ПРЕДВАРИТЕЛНО ИЛИ ПОНЕ
ВИДЕЛИ НА ЖИВО!**

Но не се предадох. Започнах га бърникам и ръчкам в бокса и работата почти стана, след което с ужас видях, че съм скъсал един о-ринг (гумено уплътнение с кръгло сечение). Преди га съм го топнал във вода, вече повредих бокса! Отново телефони и имейли и нова поръчка към Ikelite (о-рингът се оказа по-специален, х-ринг), която все пак дойде след около седмица. После, благодарение на търпението и майсторлъка

на Иво Еремиев и моята досадна настойчивост, чисто новият американски бокс беше подобрен и побългарен.

Сега апаратът е преместен почти половин сантиметър напред и наляво, осите на контролните бутони са удължени с малки тръбички и няма лостче за вариото, но пък има парче от коркова тапа, която насочва апарата в правилната посока. И вече ползвам 100% от широкоъгълния ефект на лещата!

Изпускаш въздух, затаяваш гръх и снимаш. Лесно.

Но преди това (парен каша духа!). Иво предложи да пробваме бокса в язовира. Пуснахме го празен на 34 метра – издържа и не пропусна! Дойде ред да го пробвам с апарата. Не стига, че водата беше 4 градуса, че беше мътно и едвам си виждах пръстите на ръцете, ами се оказа, че боксът с лещата е ужасно тежък. Имаше такава отрицателна плаваемост, че направо ме забиваше в дъното с лицето надолу. Това не беше водолазен тест, беше си чисто дънно лазене. Всичко наоколо

стана в облаци тиня. Толкова се уморих, че накрая просто стъпих на дъното и стоейки нелепо прав във водата, щраках насам-натам в мътилката. Всичко си работеше, освен батериите, които се смръзнаха по-бързо от мене и едва зареждаха светкавицата.

Порест материал

Светкавица
SEA & SEA YS-90 AUTO

Гъвкава стойка

Апарат Canon A640

Бокс Ikelite

Допълнителен
адаптор "handmade"

Порест материал

Дръжка на бокса Ikelite

Лепенки велкро
за закопчаване на
капачката пог бокса

Широкоъгълна леща
INON UWL - 100 Type2

Последва още едно подобрение – увих парчета пореста материя около лещата и светкавицата и направих втора проба – в басейн. Този път всичко изглеждаше перфектно (освен 15-те лева, които трябваше да платя за влизане с оборудване), супер баланс, топла вода, почти бистра. Кеф! Отиваме в Египет.

За самия Египет ще говорим друг път, сега - скачам от корабчето, подават ми апарата отгоре, проверка на групата и потапяне. Водата – госта по-мътна от очакваното, почти като в басейна, само дето има риби. На другия ден една баба и един дядо, 65-70 годишни холандци, които също се гмуркаха с нас, казаха, че това е най-лошата видимост, която са имали от 6 поредни години в Египет. Ами, късмет (май беше арабска гума)!

Широкоъгълната леща даде дълбочина на тази снимка. Иначе бях толкова близо до този групър, че се притеснявах да не ме ухапе

Но пък аз си имах широкоъгълна леща, която щеше да ми помогне да снимам нещата по-отблизо и да избегна мътилката. Освен това, както се

Тази снимка доказва, че земята е кръгла. Всъщност, това е ефектът от широкоъгълната леща

казва: "Рекламации само на касата", така че... enjou!

Започнах да се енджойвам и да щракам, още докато потъвахме надолу, когато изведнъж ми се привидя някаква разкривена тъмна черта по средата на дисплея. Погледнах пак, снимах, погледнах този път отпред през широкоъгълната леща и видях по средата на обектива да се люлее ивица вода! Изстинах, замръзнах и изтръпнах едновременно! Сигурно съм забравил и да дишам, защото ме заболяха ушите, започнал съм да потъвам по-бързо. Край! Край! Край!

Тук не мога да напиша какво започнах да си мисля и мърморя, ще го минем само като "измучах" в регулатора и тръгнах нагоре, внимавайки със скоростта на изплуване - все пак аз съм си по-ценен от някакво парче пластмаса и метал. Изплувах едновременно ядосан и посрамен, чувствах се като пълен смотаняк, който си наводни чисто новите, толкова "подобрявани" неща. Жена ми

ме посрещна учудено на платформата, а аз ѝ подадох бокса и викнах веднага да го отвори, обърне надолу и държи на сянка и... скочих обратно във водата.

Разбира се, винаги става така — след малко видях най-голямата риба-скорпион, която съм срещал на живо, сигурно беше над 60 сантиметра. После група грамадни риби лъв с феерично веещи се перки и накрая, буквално под дъното на корабчето, една баракуда, дълга около метър и петдесет, бавно обикаляше около нас и ни оглеждаше преценяващо, докато висяхме на 5-метровия стоп.

След това се оказа, че съм се паникьосал напразно и прибързано. Всъщност, паниката винаги е напразна, особено при гмуркането — знаем, че трябва да запазваме хладнокръвие, каквото и да става. Ханс Хаас казва, че най-добрият водолаз е невъзмутимият водолаз.

Водата, която съм видял, е навлязла не в бокса, а между обектива и лещата,

Това е един от редките случаи, когато без светкавица е по-добре

ПОДВОДНА ФОТОГРАФИЯ

което си е конструктивно предвидено и аз го знаех, но като съм сложил порестия материал, за да подобря плаваемостта, съм запушил отворите, през които трябва да излезе въздухът. Затова водата е навлязла по-бавно и се е задържала по средата като в обърната надолу бутилка.

След тази фалшива тревога змуркането и снимането си потръгнаха нормално. Всяка вечер зареждах и комплект резервни батерии, но не ми се наложи да ги използвам, освен веднъж, когато при третото за деня змуркане светкавицата вече се зареждаше съвсем бавно и пропуснах някои добри снимки.

Ширококоъгълната леща наистина свърши добра работа – ъгловият ѝ обхват беше почти колкото зрителния ми, така че усилията и подобренията на бокса си струваха.

Само в някои случаи това беше недостатък – когато трябваше

да снимам нещо отблизо, примерно голям групър или мурена. Доближавах се бавно на почти 50 сантиметра от тях, а на снимката изглеждаше, че са на два метра разстояние.

В такива случаи лещата трябва да се

маха, но пък трябва някъде да се държи, за да не се ограска или счупи, а нямаш свободна ръка...Явно ще трябва да измисля нещо и за това.

Това е засега, дано да не ви се случват подобни перипетии.

Този групър е само на една ръка разстояние, но заради ширококоъгълната леща изглежда на около 2 метра

ОЩЕ ЗА АПАРАТИТЕ

Огледално-рефлексните апарати (SLR) са най-добри като качество на изображението.

Повечето хора обаче гледат снимките си основно на компютър или ги принтват на фото-хартия с размери, не по-големи от 13 на 18 см. В такъв случай върховно качество на снимката изобщо не е нужно и снимките от практически всички съвременни апаратчета стават преспокойно. Все пак, каква марка? По азбучен ред Canon, Nikon, Olympus, Sony, всеки от тях, за който има бокс.

Напълно универсални неща няма, но поне при снимането нещата са доста по-прости и евтини от избор на кола или гадже, например. Повечето апарати и боксове имат доста сходни характеристики и в края на краищата зависи дали нещо ви трябва повече от друго. Към почти всички боксове на Canon, Nikon, Olympus и Sony има

Без светкавица

приставки от Ikon за монтиране на техните ширококоъгли лещи и светкавици. И най-вероятно няма да ви се наложи да снимате на повече от 40 метра дълбочина.

Със светкавица

Със сигурност може да си снимате и без ширококоъгли леща, и без светкавица, но все пак е по-добре с тях. Вижте снимките.

ИДЕАЛНИЯТ АПАРАТ (СПОРЕД МЕН)

Огледално-рефлексен, с Full Frame сензор (24 x 36 mm) и Life View дисплей (на който виждаш в реално време). Още го няма. Засега Canon 5D има първото, а Canon 1D Mark III второто.

АПАРАТЪТ

ПЛЮСОВЕ

- Цена
- Добро качество на изображението
- Приличен Life View дисплей
- Компактен размер
- Видео режим с добро качество

МИНУСИ

- Няма Image Stabilization
- Малко е бавен
- Наг 200 ISO не е желателно да се използва

МОЯТА КОНФИГУРАЦИЯ В МОМЕНТА

Апарат:

CANON A640

Бокс за него:

IKELITE

Широкоъгълна леща:

INON UWL-100 TYPE 2

Светкавица:

SEA & SEA YS-90 AUTO

БОКСЪТ

ПЛЮСОВЕ

- 60 метра дълбочина
- Достъпна цена
- Възможност за директен монтаж на широкоъгълната леща без приставка

МИНУСИ

- Голяма отрицателна плаваемост (когато е с лещата)
- Неудобен за държане с една ръка
- Имаше нужда от много преработки,

за да се избегне засенчването от лещата

- След преработките не мога да ползвам вариото
- Не ми харесва това, че апаратът се завинтва на плочка и тогава се пъха в бокса. За да смениш батериите или източих картата, трябва да го отвиеш от плочката и т.н., а рядко наоколо има подходящи отвертки. Залепих една стотинка от вътрешната страна на бокса, така че винаги да ми е под ръка.

ЛЕЩАТА

ПЛЮСОВЕ

- Голям зрителен обхват под вода (~100°), над вода – почти рибешко око (~160°)
- Монтира се директно към бокса, без адаптор
- Може да се монтира и демонтира под вода

МИНУСИ

- Теглото ѝ
- Леко винетиране (размазване) по краищата на кадъра
- Трябва да има калъфче за съхраняване, когато не е монтирана на бокса, особено под водата

ПЛЮСОВЕ

- Малка и мощна
- Гъвкавата ѝ стойка е лесна за насочване под вода

МИНУСИ

- Не успява да се зареди достатъчно бързо, особено когато батериите са паднали малко
- Трябваше да ѝ се прави допълнителен адаптор към гръжката на бокса Ikelite
- Няма водеща светлина за снимане в тъмно и за подпомагане на автофокуса
- Стойката ѝ е много слаба за тежестта ѝ над водата

СВЕТКАВИЦАТА

(Може да си снимате и без светкавица, но е по-добре с нея)

Без светкавица

Със светкавица

Преди да снимате, издишайте, задръжте дъха си, за да няма мехури и тогава натиснете спусъка. Ако не издишате, а само задръжте дъха си, започвате да изплувате и това е лошо – разваля се композицията на кадъра, а ако сте на плитко, може да изплувате неконтролируемо бързо!

При повечето point & shot апарати има малко време от момента на натискане на спусъка до момента на същинското правене на снимката. За да не получавате размазани снимки, след като натиснете спусъка, задръжте пръста си на него и стойте неподвижно, докато не видите снимката на дисплея.

OLYMPUS

Your Vision, Our Future

Е-400. Най-малкият цифров огледално-рефлексен фотоапарат.

Идеалният спътник, винаги с Вас и винаги готов да запечата най-вълнуващите моменти. Новият Olympus E-400 е най-малкият цифров огледално-рефлексен фотоапарат на пазара в момента (само 375 гр, 129.5 x 91 x 53мм). С 10 мегапикселова матрица, с удобния стандарт "Четири трети", огромния 2,5"/6.4 см дисплей и системата за защита и почистване от прах той Ви гарантира безкомпромисно високо качество на снимките. www.olympus-europa.com

БЕЗ ОГРАНИЧЕНИЯ.

Снимката е правена в едно частно езеро в Англия, което се казва Гилденбърг в близост до град Питърборо. Езерото е бивша тухларница, която е била наводнена и в следствие продадена на настоящите собственици. Под водата се виждат дървета, които са растели по време на тухларския период. За атракция новите собственици са потопили един автобус на два етажа, самолет, яхта и няколко автомобили. Езерото е с дълбочина към 30 м.

Щуките ги забелязах в гръб на едно спускане в това езеро. Първо видях едната, а след това другата. Бяха на около 5 м дълбочина. Веднага се потопих към 8 — 9 м с идеята да мина пред тях, както и направих. След това бавно започнах да изплувам, за да се приближа достатъчно за добра снимка. Когато се изравних с първата щука, снимах. Успях да направя само една снимка.

СНИМКА

на броя

Може да изпращате ваши подводни и надводни снимки на www.podvoda.com

От тях ще бъде избрана снимка на броя, която ще бъде публикувана тук.

За регламента на конкурса и повече информация посетете www.podvoda.com

Автор: Атанас Петров
Апарат: Пентакс 330RS
Бокс: Пентакс 0-WPI
Режим на снимане: ръчен

Експозиция:
скорост: 1/60 сек.
Бленда: f5
Фокална дължина на обектива: 37 мм
Ползване на вградената светкавица

Да се събудиш от аромата на диви цветя

Теодора Попова
по материали от Петя Петкова

Петя Петкова е на 31 години, зодия Стрелец. Към момента работи в БНТ – отдел Международна дейност. Първите ѝ опити в гмуркането започват на брега на морето, с инорхел, още в ранна детска възраст. Преди няколко години тя завършва водолазни курсове в София, а изпитът ѝ, проведен на 6 декември в язовир Искър, според самата нея е пълен провал. Оттогава насам обаче, Петя може да се похвали с множество интересни гмуркания в различни точки на света. Едно от най-вълнуващите ѝ преживявания до този момент е екскурзията до Палау, проведена през ноември 2005 г.

ПЪРВОТО МИ ГМУРКАНЕ ВЪВ ВОДИТЕ НА ПАЛАУ БЕШЕ ИСТИНСКО ИЗПИТАНИЕ – БЯХ ПОЧТИ НАПЪЛНО НАЧИНАЕЩА, А ПОДВОДНИТЕ ТЕЧЕНИЯ БЯХА МНОГО СИЛНИ. ПО-ОПИТНИТЕ ВОДОЛАЗИ СЕ ОСТАВЯХА ВОДАТА ДА ГИ НОСИ, ЛЮБУВАЙКИ СЕ НА ГЛЕДКИТЕ, А АЗ СЕ ПРИТЕСНЯВАХ ДА НЕ СЕ ОТДАЛЕЧА ТВЪРДЕ МНОГО ОТ ГРУПАТА. ИСКАШЕ МИ СЕ ПОНЕ ЗА МОМЕНТ ДА СЕ ЗАДЪРЖА НА ЕДНО МЯСТО, ЗА ДА РАЗГЛЕДАМ ПО-ПОДРОБНО РИФОВЕТЕ И МНОЖЕСТВОТО РИБИ, ПОКРАЙ КОИТО МИНАВАХ...

Идеята да отидем на екскурзия до Палау не беше моя. Инициатор беше моят приятел, който от доста време се занимава с гмуркане. Той ми изпрати статията на един англичанин, преживял разочарованието от това да види как неговото любимо място – Таиши, 30 години след първото му посещение там е почти напълно унищожено, вследствие на бързо развиващата се туристическа индустрия. Но скоро той успява отново да намери своето райско кътче – този път в Палау. Кристална вода, девствени джунгли, приказни плажове, място,

останало сякаш недокоснато от цивилизацията, там, където сутрин те будят гласовете на птиците и ароматът на дивите цветя...

Бях напълно запленена от това описание. А според допълнителната информация, която намерих, разбрах, че Палау предлага повече от 100 различни и неповторими места за гмуркане и е наречен "Подводно чудо номер едно" от групата на морските учени и природозащитници – CEDAM. И така – решението беше взето. Оставаше само да организираме пътуването.

Филипинско море

Палау

Корор

Палау се намира във Филипинско море на 900 мили югозападно от Гуам, 400 мили южно от остров Яп и на 2000 мили на юг от Япония, в най-западния край на Микронезия – архипелаг от близо 400 острова. Страната попада в тропическия пояс, с характерния за него топъл и влажен климат и дъждовен период от май до ноември. От 1994 г., Палау, известен още като Белау, е независима република. Тя е в групата на асоциираните страни, като правителството на САЩ администрира водното и въздушното пространство и осигурява значителна финансова подкрепа на региона. Населението се състои от около 20 000 души – палуанци (малайци, маланезийци, филипинци), които се препитават главно с риболов и туризъм. Официалната столица е Мелекеок, но един от най-големите и развити градове в страната е Корор.

Не беше лесно да стигнем до там. В старанието си да намерим по-евтин транспорт пътувахме с влак до Румъния, оттам със

самолет до Амстердам, отново със самолет – до Токио, оттам до Гуам и най-после, след повече от 17 часа полет, се озовахме в Палау.

На летището ни посрещнаха двама местни жители, покрити отгоре до долу с цвят и въпреки изморителния полет атракцията събуди усмивките върху лицата ни. Следващите три дни прекарахме в един от най-големите градове на Палау – Корор, разположен на един от множеството острови. Бяхме настанени в малки дървени къщички, които се намираха на най-високата част на острова – един хълм. Гледката, която се разкриваше оттам, беше наистина приказна – всичко беше потънало в тропическа зеленина – множество острови, разпръснати сред безкрайната морска шир, лазурни лагуни и плажове с бял пясък.

Самото diving-сафари продължи една седмица, от която пет дни и половина бяха предвидени само за гмуркания. Организацията беше изключително добра. Взеха ни от Корор и ни заведоха на лодката, на която щяхме да живеем през следващите дни. Тя предлагаше доста добри условия, нищо не ни липсваше.

Бяхме запазили местата си още през февруари, но за наше щастие групата не беше пълна и бяхме 7 на 7: седем гости и седем души екипаж – капитан, помощник-капитан, готвач, камериерка, механик и двама инструктори. Програмата беше така направена, че любителите на гмуркането да останат максимално удовлетворени. Фактът, че живеехме на лодката, спестяваше много от времето, което иначе се губи в придвижване, чакане и организация. Пътуването от едно място до друго се извършваше нощем, а през деня имахме възможност за 4-5 гмуркания – винаги интересни и вълнуващи. На борда екипажът правеше всичко, което бе по силите му, за да се чувстваме доволни и щастливи. Отношенията през цялото време бяха топли и приятелски.

Във водите около Seventy Islands са идентифицирани над 1500 вида риби, а през 1994 година морските биолози са класифицирали нови 15. Учените смятат, че в този район има и още много, напълно непознати до този момент, видове, които чакат да бъдат открити

Още първата вечер лодката акостира в близост до природния резерват Seventy Islands, известен още като Rock Islands. Това са множество малки необитаеми острови – варовикови образувания, изникнали като гъби сред водата, обгърнати отвсякъде с тропическа зеленина. Лодката буквално се промъкваше между тях.

Вечерта екипажът насочи няколко мощни прожектора към водата и след малко в лъчите им се появиха няколко петнисти манти с размах на крилата над два метра. Дадоха ни дребни рибки, които да хвърляме зад борда. Това привлече към лодката множество акули, както и една огромна баракуда.

Blue Corner

Една от най-големите атракции, включени в програмата ни, беше естествено Blue Corner – едно от топместата за гмуркане във всички световни класации. Славата му преди всичко е свързана с огромния брой акули, които се срещат там. Около нас плуваха най-различни видове – white tip, black tip, grey reef, lemon shark, видяхме дори и hammer-head shark в далечината. Не мога да кажа, че ме е било страх. Акулите по принцип рядко нападат хора, ако

агресията им не бъде предизвикана по някакъв начин.

Самото плато се намира на около 20 метра дълбочина и прилича на плосък покрив на някаква огромна триъгълна офис сграда. Отвесните му стени се спускаха право надолу и изчезваха в дълбините.

Инструктурите бяха снабдили всеки от нас с reef hook – въже с кука накрая, с помощта на което човек се закача за рифа, за да може

спокойно да наблюдава и снима купящия около него живот.

Именно силните течения и планктонът, който те носят, са една от основните причини за изключително богатата фауна на това място. И въпреки че планктонът частично намалява видимостта до около 20 метра, гледката беше наистина поразителна. Освен акулите, покрай нас преминаваха огромни пасажи баракуди, най-различни манти, костенурки, делфини, хиляди разноцветни риби и множество дребни морски

Първо гмуркане във водите на Палау

Първото ми гмуркане във водите на Палау беше истинско изпитание, тъй като аз бях почти напълно начинаещ. Подводните течения бяха много силни. От друга страна, точно това доставяше огромно удоволствие на по-опитните, които имаха смелостта да се оставят водата да ги носи, любувайки се на гледките, които се разкриваха пред очите им. Моите страхове бяха свързани с това да не се отдалеча твърде много

от групата. Искане ми се поне за момент да успея да се задържа на едно място, да разгледам малко по-подробно рифовете и множеството риби, покрай които минавах. Инструкторите все пак се бяха погрижили да осигурят необходимата безопасност.

На жилетките ни бяха прикачени специални проследяващи устройства, благодарение на които във всеки един момент те знаеха кой къде се намира.

обитатели. Интересна гледка бяха и анемониите и меките корали, прикрепени по стените на рифа.

Много близо до Blue Corner се намира и Blue Hole – система от подводни пещери, свързани помежду си. Изживяването беше невероятно. Придвижвахме се от пещера в пещера, носени и упътвани от инструкторите, докато отново се озовахме до един от ъглите на Blue Corner. Това приключение беше в отговор на еднотушното желание на групата отново да посетим това приказно място.

Във водите на Палау видях и giant slams (гигантски миди) с диаметър около 1,50 метра, които лежаха на дъното под нас. Въпреки силното си желание да ги докосна, здравият разум все пак надделя. Мускулната тъкан е толкова силна, че в случай че мидата се затвори, шансът да освободиш попадналия си в нея крак или ръка е наистина минимален. Успях лично да се убедя в това с помощта на пръчка, която бях намерила.

Посетихме и German Channel. Интересното в това място е разликата между прилива и отлива, която стига до 1,80 м и то в рамките на един час.

В случай че решиш по време на отлив да преминеш от единия остров на другия, трябва задължително да се съобразиш с това. Иначе връщането става с плуване.

Никога няма да забравя и нощното ни гмуркане в Mandarin-fish Lake (Езерото на Мандариновите рибки). То представлява лагуна в която живеят множество мандаринови рибки. Сами по себе си те са изключително красиви, но не това беше най-интересното. Вечерно време, точно по залез слънце, тези рибки започват своята любовна игра. Изживяването просто е неописуемо. Всички в групата със затаен дъх наблюдавахме танца им – поредица от плавни и невероятно изящни движения, чрез които мандариновите рибки проявяват интереса си към определен партньор.

Jelly-fish Lake

(Езерото с медузите)

Посетихме и Jelly-fish Lake (Езерото с медузите). То е затворено от всички страни, но порестата структура на скалите позволява свободното преминаване на водата. В това езеро, наподобяващо буквално супа от медузи, останахме отново впечатлени от величието на природата. Тъй като медузите живеят там изолирани, далеч от своите естествени врагове, еволюцията постепенно е отхвърлила като ненужно основното им защитно свойство – да произвеждат парлива течност, с която да задържат противниците си на разстояние. От гледна точка на запазването на тази уникална екологична микросистема, там гмуркането е разрешено само с шнорхел.

Едва ли бих могла да разкажа всичко, което видях и преживях през тези седем дни. Посетихме Chandelier Cave (Пещерата с полчиците), където природата сякаш се е забавлявала да извайва всевъзможни причудливи форми. Разгледахме и останките на потънал кораб при остров Пейлило.

Прекарахме и три дни на Saip Island – собственост на Джонни Кишигава, наричан “Японския Кусто” – известен водолаз, с когото имах възможността лично да се запозная.

Двете седмици, които прекарахме в Палау, преминаха като приказен сън, но днес аз съм твърдо убедена, че някой ден отново ще се върна там.

И то - за дълго.

**АКО СТЕ
ПРОПУСНАЛИ
ПЪРВИ И
ВТОРИ БРОЙ НА
СПИСАНИЕТО,
ВСЕ ОЩЕ МОЖЕТЕ
ДА СИ ГИ КУПИТЕ
ОТ РЕДАКЦИЯТА**

ул. Янтра 18
София 1124
тел.: 02 943 00 40
e-mail: spisanie@podvoda.com
www.podvoda.com

Количествата са ограничени

viptrips

*Само за
ценители на
люкса и ...
екстравагантната
почивка!!!*

Варна, ул. Бузлуджа 7-9
052 630 541, 0898 630 541
office@vip-trips.net
www.vip-trips.net

Марк Елиът има повече от 3300 гмуркания, като само в последните 14 години е направил над 650 гмуркания под 60 метра и повече от 130 под 100 метра. От 1995 Марк се гмурка до 150 м, слиза до потънали кораби на 170 метра, прави най-дълбокото гмуркане в пещера на 130 м и прави най-дълбокото си гмуркане до 313 м.

313 МЕТРА

МАРК ЕЛИЪТ

Веселин Михайлов, по материали от чуждия печат

Аз обичам дълбочинните гмуркания. Обичам не само предизвикателството. Чувствам се истински удовлетворен, когато успея да направя нещо трудно и същевременно - безопасно.

През февруари 2003 година направих гмуркане, което можеше да се окаже

последното за мен. Това беше и моят първи сериозен водолазен инцидент от близо 3000 гмуркания до този момент. Това гмуркане беше до 260 метра дълбочина – подготовка за предстоящ опит на по-голяма дълбочина. Планът за изплуване беше с доста ускорено време, но аз се чувствах сигурен в

този декомпресационен алгоритъм, защото му имах доверие и следвайки го, многократно се бях гмуркал "на дълбоко и за дълго". За жалост, оказа се, че този декомпресационен план не отговаря на изискванията и вероятно до края на живота си ще се възстановявам от получените увреждания.

По време на рехабилитацията, не можех да правя почти нищо, освен да чета книги и да се опитвам да извлека най-доброто от тях. Презглеждах водолазния си план отново и отново. Не беше минало много време след змуркането, когато открих, че водолазният софтуер, който ползвах, независимо че се продаваше официално, не беше тестван по никакъв начин и никъде не се споменаваха, че може да предизвика проблем при изплуване от дълбочина напълно в границите на спецификацията му.

С течение на времето здравето ми се подобри, а през изминалите месеци на възстановяване бях станал вещь в планирането на водолазни профили и преработих водолазния план, като изчистих всички слаби места на онзи, който бях ползвал през февруари. Докторите ме съветваха да не се змуркам повече, но 10-годишният ми опит дори бих казал, кариера, във водолазния спорт, се оказа много по-силен фактор от препоръките на специалистите. Не можех просто да изоставя всичко. Депресията от това, че трябва да се откажа от спорта, който обичах, със сигурност щеше да се окаже много по-тежка от всички физически травми.

И така... Сега аз вече правя мои собствени водолазни планове, обединявайки опита от дългогодишните си дълбочинни змуркания не само с последните научни твърдения, но и с цялата достъпна информация, проверена и изпитана от други хора, много преди повечето от нас да са били родени. Новите неща (както за жалост открих за своя сметка) в голямата си част просто не са тествани извън компютъра или лабораторията. Софтуерът, който аз направих заедно с един мой колега, запознат с програмирането, отразява информация, получена от професионални водолази, работещи в реални условия. Използвани са данни от многобройни змуркания, направени в миналото, и предлага смеси, благодарение на които могат да се избегнат проблеми. В момента към този план има интерес от различни военни и правителствени учени. Още повече, че скорошният му успех при предвиждане скоростта на изплуване от най-дълбокото индивидуално змуркане на дълбочина от 313 метра, правено някога, доказва надежността му.

Софтуерът, разработен от Марк Елиът и неговия екип, отразява информация, получена от професионални водолази, работещи в реални условия. Използвани са данни от многобройни змуркания, направени в миналото, и предлага смеси, благодарение на които могат да се избегнат проблеми

313

Гмурках се на Пукет, Тайланд, на 35 мили от брега. На Пукет се грижат за водолазите и никога не сте на повече от 1 час от най-близката барокамера. Мястото беше на ръба на континенталния шелф и стигаше до повече от 450 метра дълбочина. Въжето беше маркирано на всеки метър. Регулаторите бяха избрани заради здравата им метална конструкция, спомагаща за повишаването на вътрешните температури. В дълбочина температурата на водата беше 3-4 градуса, потокът на газовете през регулаторите беше огромен, но всичко мина без free flow или засечки.

Спускането мина гладко. Имаше леки течения в различни посоки. След 180-ия метър стана тъмно и монтираните на шлема ми светлини ми помагаша да следя маркерите по въжето надолу, както и показанията на уредите. Към 250-ия метър относително ниското съдържание на хелий в сместа ми вдъхваше

увереност (като след два големи джина, поради азотната наркоза), че ще се справя с треморите, причинени от хелия и синдрома на високото налягане.

Водата беше легена и въпреки че сухият ми костюм ме пазеше, забелязах, че тялото и ръцете ми терперят, но не можех да преценя дали е от студа отвън, или от хелия отвътре. Към 280-тия метър започнах да стискам по-здраво въжето, за да забавя спускането и проверих манометъра за гръбния ми газ - числото не беше впечатляващо - бях достигнал нивото за тръгване обратно, което беше предвидено за 300 метра дълбочина. Не се почувствах обезпокоен и това вече ме обезпокои!

Слязох до 310 метра и погледнах отново манометъра - бях прескочил с 20 атмосфери определеното налягане и с 1 минута времето за спускане.

Марк Елиът по пътя си нагоре по време на 313 метровото гмуркане. По време на спускането използва Тримикс, Heliox (смес от хелий и кислород). За да предотврати кислородната токсичност, Марк Елиът поддържа парциалното налягане на кислорода ниско. След 6 часа и 36 минути той завършва успешно най-дълбокото индивидуално гмуркане. Изплувал със собствени сили и което е по-важно, без декомпресационно заболяване.

313 метра

В този момент погледнах наголу и видях призрачно видение - гигантски хидроид (мекотело). То изглеждаше повече от 2 метра дълго и се движеше право към въжето, по което се спусках! Завъртях очи отляво надясно, за да проверя дали всичко със зрението ми е наред и да преценя по-внимателно разстоянието между мен и желеподобния ми гост. От малката проверка, която направих усетих, че за известно време съзнанието ми е било блокирало в някакво доволство от постигнатото до момента и това включи алармата за наркозата!

Проверих дълбочината по въжето - достатъчно за днес!

Гребнах маркера от 313 метра и тръгнах нагоре към 249-ия метър, първия ми дълбочинен стоп. Затворих очи и ръка след ръка се заизкачвах нагоре.

249-ия метър

Първият дълбочинен стоп дойде и мина без проблеми. Това не ме очуди, защото спускането ми беше бавно. Първото превключване на газа беше единственото ми притеснение, останалото трябваше да е лесно. Поради малкото време на дълбочина, рискът беше приемлив. Изкачването до първия поддържащ водозапас беше почти безпроблемно, срещнах го на 90-ия метър и той ми подаде 15 литрова бутилка Тримикс 14/56. После ми подадоха подобна бутилка на 75-ия метър и на 60-ия метър.

10-те метра

Всички следващи декомпресационни бутилки имаха същото съдържание на хелий и намаляващо съдържание на азот. Към 10-те метра започнах да усещам тръпки по цялото тяло, може би заради високото съдържание на хелий в газа, с който пълних сухия си

костюм, но този газ за сухия костюм ми помогна да преодолее обратната дифузия и последващи проблеми с възпаление на кожата.

9-ия метър

На 9-ия метър започна дълъг стоп на хелиокс (хелий и кислород), който ми беше спуснат с дълъг шланг от повърхността.

Два часа по-късно, когато на повърхността решиха да сменят бутилката от която дишах в момента, настъпи истинска грама. Аз все още бях с регулатора в устата, когато усетих, че езикът ми се засмуква във втората степен и видях шланга да се набира към повърхността, поради вакуума. Измъкнах издължения си език от регулатора и изпсувах маймуните отгоре. Беше госта неприятно преживяване, но можеше да бъде и по-лошо. Грешка в комуникацията.

По време на столовете, аз ягах смешно малки марсчета и банани, докато поддържащите водозапаси горе обявяха печено пиле. Знаех това по оглозганите пилешки кости, които валяха около мен. Рибите се тълпяха окосло мен да обяват и те. Надявах се, че ония горе след яденето няма да посетят тоалетната.

Излязох от водата 6 часа и 36 минути след като влязох в нея. Бях слязъл по-дълбоко от всеки индивидуален гмуркач преди мен. Бях се изкачил със собствени сили и без декомпресационна болест. Въпреки че бях много изтощен, бях много щастлив.

Декомпресационната болест обаче показва грозната си муцуна по-късно. С болка в гърдите около 4 часа след гмуркането. Дишането на чист кислород за 3 часа ми донесе облекчение.

Мисля, че гмуркането в море до екстремни дълбочини, с използването на отворен цикъл апарати вече излезе извън реалистичните лимити. Поради прекалено големите предизвикателства за физиологията и оборудването.

Messerschmitt 109

Под водата има не само потънали кораби, но също така и останки от подводници и самолети. Следващата история е за един от най-страховитие изстребители от Втората Световна Война – Messerschmitt 109

Живко Алексиев, по материали от чуждия печат

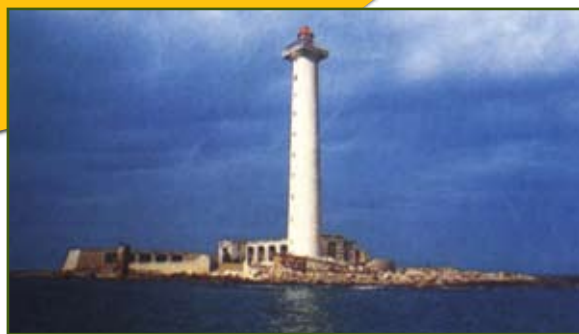

7 Март, 1944

На 7 март 1944 година във въздушната база Истре близо до Авиньон проехтява сирената за въздушно нападение. Два американски B-117 бомбардировача, ескортирани от два изстребителя Lightning, приближават пристанището на Марсилия.

За да се спре атаката на вражеските самолети, два страховити немски изстребителя Messerschmitt ME 109 излитат от базата си. Един от пилотите е капитан Ханс Фаренбергер, който едва не загубва живота си в тази мисия.

Немските пилоти бързо забелязват американските бомбардировачи и незабавно ги атакуват. Капитан Фаренбергер се насочва стремглаво надолу и започва да сине куршуми по

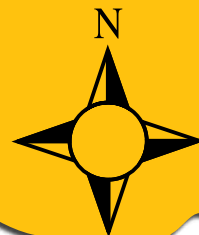

Фарът на остров Le Planier, югоизточно от Марсилия. Останките от самолета лежат само на 100 метра от величествената постройка.

Messerschmitt ME109

ПОТЪНАЛИ КОРАБИ

Франция

вражеската формация от 30-милиметровото оръдие, стрелящо през вихлото. Но пропуска целта, защото силен вятър разтърсва самолета и той не успява да го стабилизира.

За да предприеме още една атака, той насочва носа на самолета нагоре и се издига вертикално. Но ненадейно двигателят спира.

Двата американски изстребителя виждат пушека, който излиза от мотора на губещия височина Messerschmitt, решават, че пилотът е вече мъртъв и прекратяват преследването.

Но благодарение на набраната височина опитният пилот на немския изстребител успява да

пикира в продължение на много километри. И въпреки силния вятър, успява да насочи самолета към един малък, обозначен с фар остров, Le Planier, и да го приводини на около 100 метра от брега.

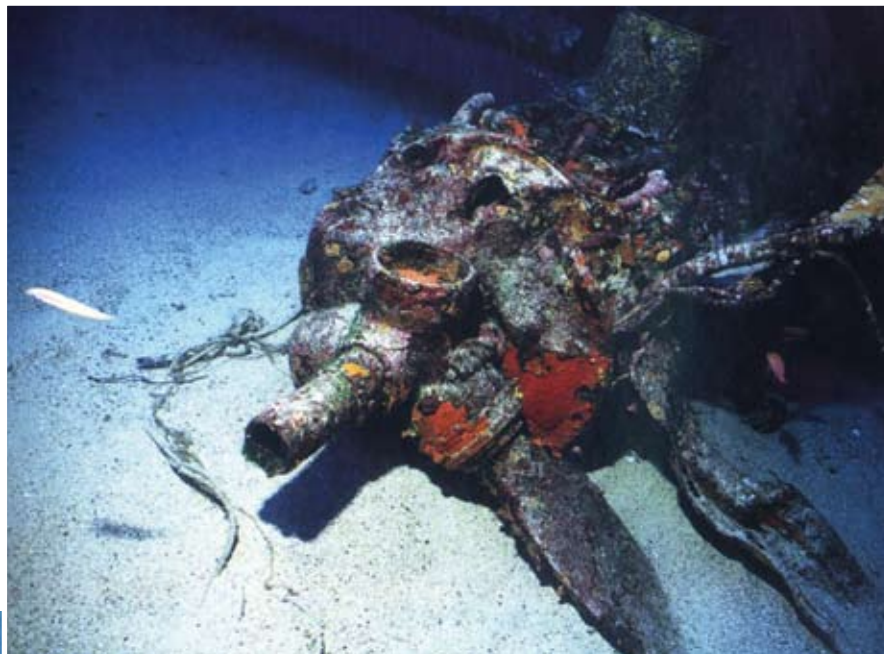
Сред взрив от водни пръски перките на пропелера се счупват като клечки кибрит, а металният корпус на самолета се смачква като картонена кутия. За няколко секунди самолетът потъва като камък, но капитанът успява да отвори люка и да изскочи на повърхността с помощта на парашута, чията плаваемост го изстрелва нагоре.

Пилотът успява да доплува до острова и на следващия ден е забелязан от патрулиращ немски

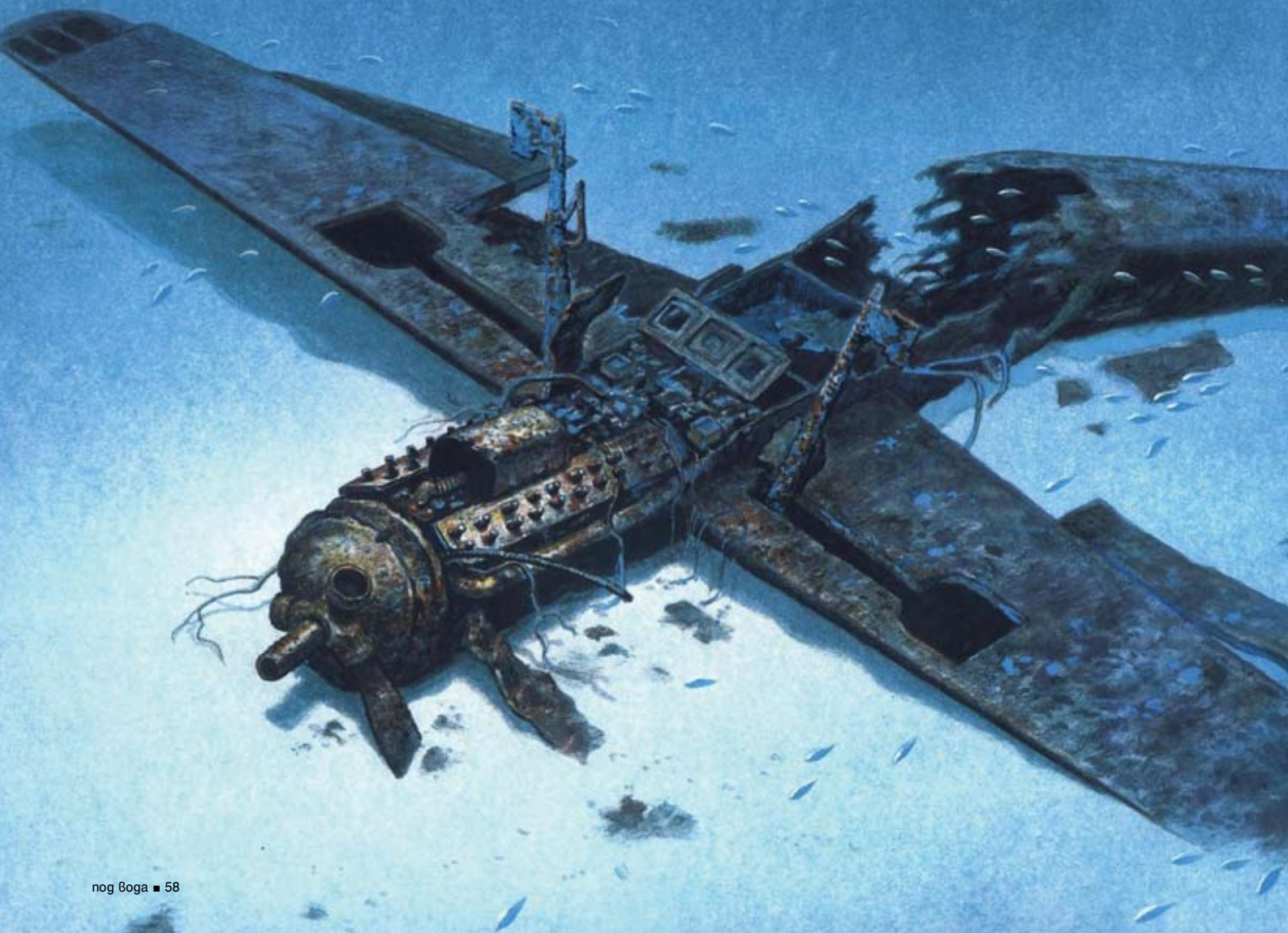
кораб, който го прибира на борда жив и zdrav.

Останките на Messerschmitt 109 лежат на около 45 метра дълбочина на 100 метра от островчето Le Planier в Средиземно море.

В действителност самолетът е дълъг едва 8,74 м с размах на крилете 9,86 м, което го прави труден за намиране. Може да стигнете до него по два начина: с лодка или да започнете гмуркането от брега. Ако изберете второто, ще можете да се насладите на изключителните червени корали, които са се прикрепили по северната страна на рифа.

Ако течението не е много силно, бързо ще стигнете до едно възвишение на скалната стена, на нивото на първия прозорец на фара. От там трябва да се насочите директно на север по наклоненото пясъчно дъно и да плувате около 45 метра.

От разстояние може забележите силуета на самолета, приличащ на гигантска буболечка, легнала по гръб с крака във въздуха, защото лежи обърнат с колесниците нагоре. Една от перките на мощния 2000 конски сили двигател, който му е позволявал да развие невероятните за тогава 900 км/час, е забучена в пясъка, другите са счупени.

Опаищата и опаищата част от корпуса са леко извити, което напомня за неуспешните опити на някои професионални водолази да преместят останките, за да разкрият тайните на кабината и да я изкарат на повърхността.

Останките, които лежат на обширно пясъчно дъно, са се превърнали в истинска градина – оазис. Няколко змиорки са намерили убежище в дулото на 30-милиметровото оръдие.

Имайки предвид размера на самолета, трябва да сте много внимателни да не вдигате пясък от дъното с плавниците, за да не намалите видимостта.

ТЕХНИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Вид на останките:
Националност:
Модел:
Година на производство:
Дата на потъване:
Причина за потъване:
Местоположение:
Разстояние от брега:
Минимална дълбочина:
Максимална дълбочина:
Дължина:

Изстребител
Немски
Messerschmitt Me 109
Неизвестна
7 март 1944
Отказ на двигателя
Северно от остров Le Planier, Франция
100 метра
44 м
46 м
Около 9 метра

А?

текст Живко Алексиев

Това е втората статия от поредицата, в която ще разгледаме едни от честите проблеми в ушите, свързани с гмуркането, а именно травмата на средното ухо и как можем да се предпазим от нея.

Я да видим дали си спомняте какво гласи законът на Бойл... Дааа, не много. А го учихме в началното водолазно обучение.

Преди повече от 3 века Сър Роберт Бойл открива един от основните закони на физиката, който гласи, че с увеличаване на околното налягане, обемът на газовете в единица обем намалява пропорционално. Обратното също е валидно - когато налягането намалява, обемът на газа се увеличава пропорционално.

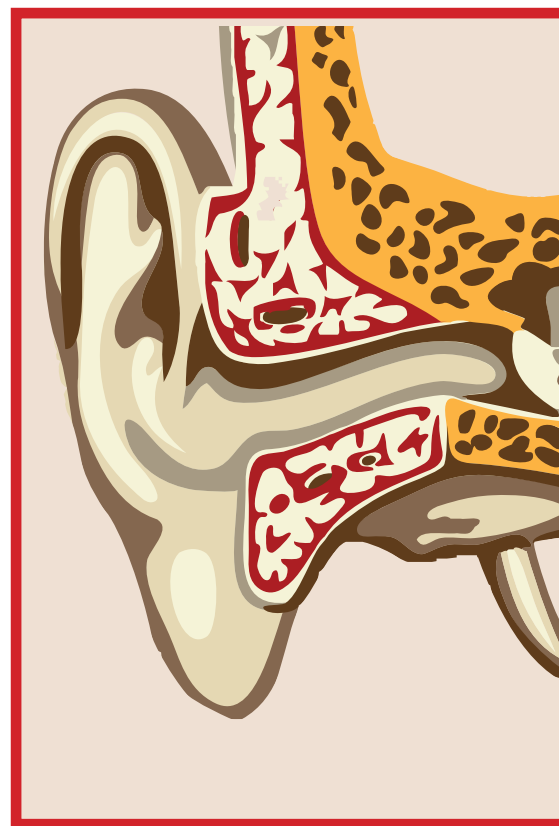
Това обяснява проблема с най-често срещаното нараняване на средното ухо - баротравмата - нараняване, вследствие промяна на налягането при потапяне и изплуване.

Трябва да си припомним, че най-голямата промяна на налягането и обема се получава близо до повърхността и тъй като средното ухо е пространство, изпълнено с газ, налягането в него трябва да се изравнява с околното и в двете посоки - надолу и нагоре.

Преди да се гмурнем, средното ухо е изпълнено с въздух. Кислородът от въздуха се абсорбира от обвивката на средното ухо, което води до възникване на отрицателно налягане. То се изравнява по естествен път чрез

преглъщане, прозяване или говорене. Когато се гмуркаме, има значително увеличаване на околното налягане, приблизително около 0,01 атмосфери на всеки 30 сантиметра дълбочина, и затова налягането трябва да се изравнява с познатите методи – притискане ноздрите на носа и надуване; преглъщане; раздвижване на челюстта или комбинация от трите. По този начин въздухът преминава през евстахиевата тръба и изравнява налягането в средното ухо с това на външното ухо. Ако това не се случи, тогава се появяват симптомите на баротравма, а те са: чувство за пълнота в ухото, болка, загуба на слух, звънене и виене на свят.

Ако налягането в ухото не се изравни, това може да доведе до спукване на тъпанчевата мембрана. След спукване на тъпанчето болката намалява, но това води до засилване на загубата на слуха и виенето на свят. Виенето на свят се предизвиква от навлизането в средното ухо на вода с температура, по-ниска от тази на тялото, което дразни вестибуларния апарат в средното ухо. Ако тези симптоми се появят, може да се стигне до дезориентация и, особено при неопитен водолаз, да възникне паника и бързо изплуване. Обикновено виенето на свят преминава две-три минути след като тялото стопли водата в средното ухо. Ако водолазът може да остане спокоен и неподвижен, симптомите постепенно намаляват. При изплуване може да има кръв в носа, маската, устата или ухото.

СПОКОЙНО

Повечето перфорации на тъпанчевата мембрана зарастват от само себе си, рядко се налага хирургическа намеса. Все пак, най-добре е да се консултирате с лекар.

Евстахиевата тръба може да се запуши при алергия, инфекция на горните дихателни пътища, синусит, задръжка на течност при предменструален синдром, механична обструкция от инфекция или полипи в носа и назофаринкса. Баротравмата може да се предотврати, като не се гмуркате, ако имате някое от описаните състояния.

Травми в средното ухо може да се предизвикат и при опит за насилствено отваряне на евстахиевата тръба. Средното ухо може да се раздуе рязко от внезапното отваряне на затворената евстахиева тръба, което да спуква мембраната.

СРЕДНО УХО

При изплуване изравненият газ в средното ухо започва да се разширява и нормално излиза през евстахиевата тръба. Ако не може да излезе, мембраната се издува навън с подобни симптоми както при баротравмата при потапяне – увеличена болка, чувство за пълнота и намален слух. Пробиването на мембраната води до намаляване на болката и слуха и поява на виене на свят, по описания по-горе начин. Ако тези симптоми се появят, единственото, което може да се направи, е да се потопим обратно надолу, за да може да намалим обема на газа в средното ухо. Най-често обаче водолазът изплува заради повишената плаваемост, поради олекване от намаляване на въздуха в бутилката. Симптомите могат да се

подобрят, ако се намали скоростта на изплуване и се преглъща често, но ако няма облекчение, могава трябва да се изплува. Прегледът ще установи изпъкнала тъпанчева мембрана, ако не се е спукала, и лечението е подобно на това, което се появява при баротравма от потапяне. Профилактиката се състои в избягване на условията, които могат да доведат до запушване на евстахиевата тръба и избягване на лекарства, които могат да предизвикат реакция на лигавицата на носа и евстахиевата тръба.

При водолазите, които използват нитроксови смеси за дишане с по-висока концентрация на кислород, при изплуване средното ухо се пълни с тази смес. Тъй като кислородът се

абсорбира от лигавицата на средното ухо и в него остава по-малко инертен газ, може да се появи отрицателно налягане след изплуване.

Трябва да се спомене и случаят на световъртеж, когато при изплуване едната от евстахиевите тръби се отвори, а другата остане затворена. Това може да се случи по време на изплуването или когато се стигне на повърхността. При различните водолази продължителността на това състояние варира, но обикновено преминава след известно време. Рядко симптомите могат да продължат няколко дни. Предпазването е както при баротравма на средното ухо.

Последно, при някои хора лицевият нерв (който контролира мускулите на лицето) може да не е покрит с кост. Промяната в налягането в средното ухо може временно да намали притока на кръв до нерва и това да доведе до временна парализа на лицето. Тя преминава спонтанно след изплуване.

В заключение трябва да кажем, че е разумно да се избягва гмуркането, когато може да имате запушване на евстахиевата тръба при потапяне или изплуване.

ЗА ДА ИЗБЕГНЕМ БАРОТРАВМА НА СРЕДНОТО УХО

Изравняване на налягането трябва да се прави често, преди да се почувства каквато и да е болка.

Трябва да се избягват лекарства, които предизвикват набъбване на лигавицата на носната кухина и гърлото и могат да доведат до запушване на носа или евстахиевата тръба.

Ако имаме съмнения за проблеми с евстахиевата тръба, е по-добре да се откажем от гмуркането, отколкото да си причиним баротравма на средното ухо.

Потъналият Бизоне

Пенко Георгиев

Времето беше тихо, водата в залива на Каварна беше бистра. За гмуркане се подготвиха две двойки водолази, които скочиха във водата и започнаха обследване на акваторията на пристанището. Денят не предвещаваше нищо особено, очакваше се това да бъде просто поредното подводно археологическо разузнаване в района на пристанището.

Беше първият ми работен ден в Историческия музей в Каварна – 1 ноември 1999 година. Бях назначен като археолог в музея, но нямах представа, че това ще бъде и първият ми досег с подводната археология. Подготвих за тягостно чакане.

Съвсем скоро обаче единият от водолазите се подаде, държейки над главата си гърлото и дръжките на огромна амфора – оказа се, че на дъното лежат почти всички части от нея. Този ден се оказа изключителен! Явно през дългия период на лошо време морето беше открило лежали векове

наред интересни находки. Водолазите откриха изцяло запазена чиния с надпис, гърла и дръжки от римски амфори и изцяло запазени покривни керемиди римски тип.

Според ръководителя на проучванията, Асен Салкин, вероятно се касаеше за новооткрито пристанище, действало през римската и ранно-византийската епоха.

Водушевени от откритото, започнахме да кроим планове за предстояща експедиция за по-подробно проучване на района. През лятото на 2001 година с Леководолазната школа към флота подновихме проучванията по северно-добруджанското крайбрежие с приоритет района на пристанище Каварна. Очакванията ни се оправдаха – в зоната на пристанището се откриваха все повече находки, които потвърждаваха нашите заключения, че това е било активно действащо пристанище през римската епоха. Големият брой амфорни находки,

глинени съдове и метални предмети потвърдиха това.

През следващата година започнах да се убеждавам, че без да добия представа отблизо за естеството на подводната дейност, няма да мога да извършвам пълноценно своята работа. Когато човек теоретизира само на базата на готови резултати, без пряк досег с находките, е много вероятно да греши в своите изводи, защото една археологическа находка е важна преди всичко в контекста на нейното намиране. Дали е била намерена под камък, срутил се при някое земетресение, или наблизко има друга находка, подобна на нея, понякога тази информация е по-важна, отколкото самата находка. Тъй като повечето водолази нямаха необходимата теоретическа подготовка в областта на археологията, за да извлекат необходимата информация от терена, реших, че по някакъв начин аз трябваше да съчетая водолазните и археологически знания.

Сребърен пръстен от римската епоха – един от многото интересни предмети от бита, открити в района на пристанище Каварна

Бронзов съд от римската епоха, представляващ метален поднос с дебел обков и гръжки, оформени като глави на козел

Точно по това време се запознах с Веско Михайлов, PADI инструктор, който пое нелеката задача да ме научи да се гмуркам, тъй като аз дори не знаех да плувам.

Така през 2003 година завърших водолазен курс и с ентузиазма на първооткривател се заех с практическата проверка на моите разсъждения. Винаги, когато имах възможност, се гмурках с водолазите, работещи към нашите експедиции.

Асен Салкин свърза откритите находки с потъванията по Черноморското крайбрежие от 4 век преди новата ера, описани от румънския археолог Бану. Започнахме да градим хипотезата, че това са останки от цял потънал квартал на древния град Бизоне и възникна идеята да го картираме по определен начин.

През 2004 година открихме много интересни предмети от бита в района на пристанище Каварна.

Бронзов съд от римската епоха, представляващ метален поднос с дебел обков и гръжки, оформени като глави на козел, както и сребърен и бронзов пръстен. На дъното бяха забелязани множество камъни с правилна геометрична форма със следи от обработка от човешка ръка. В началото теориите ни бяха, че това е някакво пристанищно съоръжение, влизало навътре в морето и служело за товаро-разтоварни дейности. Но през следващите години постъпваше все повече информация за открити находки. През 2005 година заедно с водолазите от морски клуб "Приятели на морето" и моторен кораб "Калиакра" започнахме едномесечно картиране на потъналия квартал. Водолазите се спускаха под вода и обследваха района като при намиране на правилни камъни, пускаха буйове. По този начин на повърхността започнаха да се оформят очертанията на потъналите сгради.

По време на тази дейност се откриваха все повече нови находки

и скоро палубата на "Калиакра" се превърна в малък плаващ музей. Бяха открити множество части от римска керамика, някои от които богато орнаментирани и прекрасно запазени, както и части от големи амфори, използвани за пренасяне на зърно. Най-интересни обаче бяха находките, доказващи, че това е бил един потънал квартал: осев камък за врата (с отвор, в който е влизала дървената ос на вратата); част от римска зидария с хоросан, както и много интересен камък, целият обситан с полумесеци и различни вдлъбвания. Веднага го кръстихме "Старгейт", като предполагахме, че може би е с някакво астрономическо предназначение. По-късно се оказа, че се касае най-вероятно за така наречения

“тържищен камък”, който се е намирал наред всяко тържище в онези времена, и тези улеи и вдлъбнатини са се използвали за контрол на тегликите на пазара. Това се вписва в теорията, че се касае за пристанищен квартал на Бизоне, където най-вероятно са се извършвали различни търговски дейности. Намерената бронзова монета от този период, както и целите керемиди “имбрекс”, характерни за големи административни сгради, също потвърждаваха хипотезата за търговския характер на квартала.

Поради граматните му размери и тежест, както и нуждата от специално оборудване, не можахме да извадим на сушата самия камък, но успяхме да извадим друг, по-малък, с обработена вдлъбната форма, който вероятно е бил улей на кладенец. Това още веднъж доказва наличието на сгради в района.

С помощта на GPS свалихме координатите на всяка маркирана точка и по този начин бе създадена приблизителна карта на находките.

Но въпросът, който ни вълнуваше най-много, бе дали се касае за катастрофално потъване, причинено от земетресение като това през

1 век от н. е. или се касае за бавни трансгресивни потъвания. Обикновено в условията на трансгресия, тоест при постепенно повишаване на морското ниво, подводният брегови склон се разрушава. В случай че бреговете образувания като плажове и дюни са добре запазени, както и находките (очертания на сгради), значи се касае за внезапно потъване, т.е. вълната на прибой не е имала време да ги разруши.

В нашия случай вероятно се касае за постепенно потъване, защото нямаме запазени очертанията на сградите и находките са в доста голям безпорядък – затиснати една под друга и, по камъните личи разрушителното действие на вълните.

Вероятно, когато с напредването на морето кварталът е започнал да потъва, жителите му са изоставяли сградите заедно с ненужните вещи и счупената посуда в тях и са се изтегляли навътре към сушата. Вероятно и пристанището е било

преместено по-нагоре в зоната, която не е била застрашена от потъване, но къде точно, все още не ни е известно.

Предстои да научим това от сухоземната археология.

Чешкият учен Карел Шкорпил (от чието име произлиза името на село Шкорпиловци) дава сведения за откриването на интересни находки в региона на Каварна – части от мраморни статуи, метални съдове и множество керамика. От по-късни археологически проучвания също се знае, че в района има няколко концентрирани струпвания на амфорен материал, бележещи местата на вероятни котвени стоянки за товаро-разтоварни работи по древните кораби.

Ръководител на подводните проучвания беше Асен Салкин, дългогодишен директор и доайен на подводните проучвания в Каварна. Подводните проучвания се осъществяваха с помощта на запалени за идеята водолази, като тези от морски клуб "Приятел на морето" - Варна, както и водолази от Военноморската школа към флота.

BEYOND BOUNDARIES

The dive computer you've
been waiting for.

Breaking boundaries with sophisticated technology and intuitive design, UWATEC introduces Galileo Sol, the ultimate graphic dive computer. Galileo Sol goes beyond the conventional with an innovative heart rate monitor for precise decompression calculations and a navigational system including a full-tilt, digital compass with bearing memory. Made for divers of all levels, this user-friendly, interactive computer also boasts an exceptionally large dot matrix display screen with three display options and multiple personalization features.

Galileo Sol by UWATEC.
In partnership with
Polar - listen to your body.

**DEEP DOWN YOU
WANT THE BEST**

www.podvoda.com
Sportissimo
51 Stamboliiski Blvd., Sofia

UWATEC

ОТКРИЙ НЕПОЗНАТОТО

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51 и на www.podvoda.com

Арекс XTX 200

С 30-годишен опит във водолазната индустрия, днес Areks Marine Equipment Ltd. е вероятно най-добрият производител на водолазни регулатори в света.

През 2006 Areks XTX 200 постигна същия успех, както имаше ATX 200 през 2003 и 2005, като бе избран за регулатор на годината на Diver Awards.

World record for deep diving on SCUBA

Техническият водолаз Паскал Бернабе постигна световен рекорд по дълбочинно гмуркане - 330 метра, като за тази невероятна дълбочина, той избра регулаторите Areks.

Официален представител
за България - DiveTec Ltd.
ул. Вежен 12А, София 1421
Тел.: +359 885 933 933, Факс: +359 2 963 31 53
divetec@divetec-bg.com